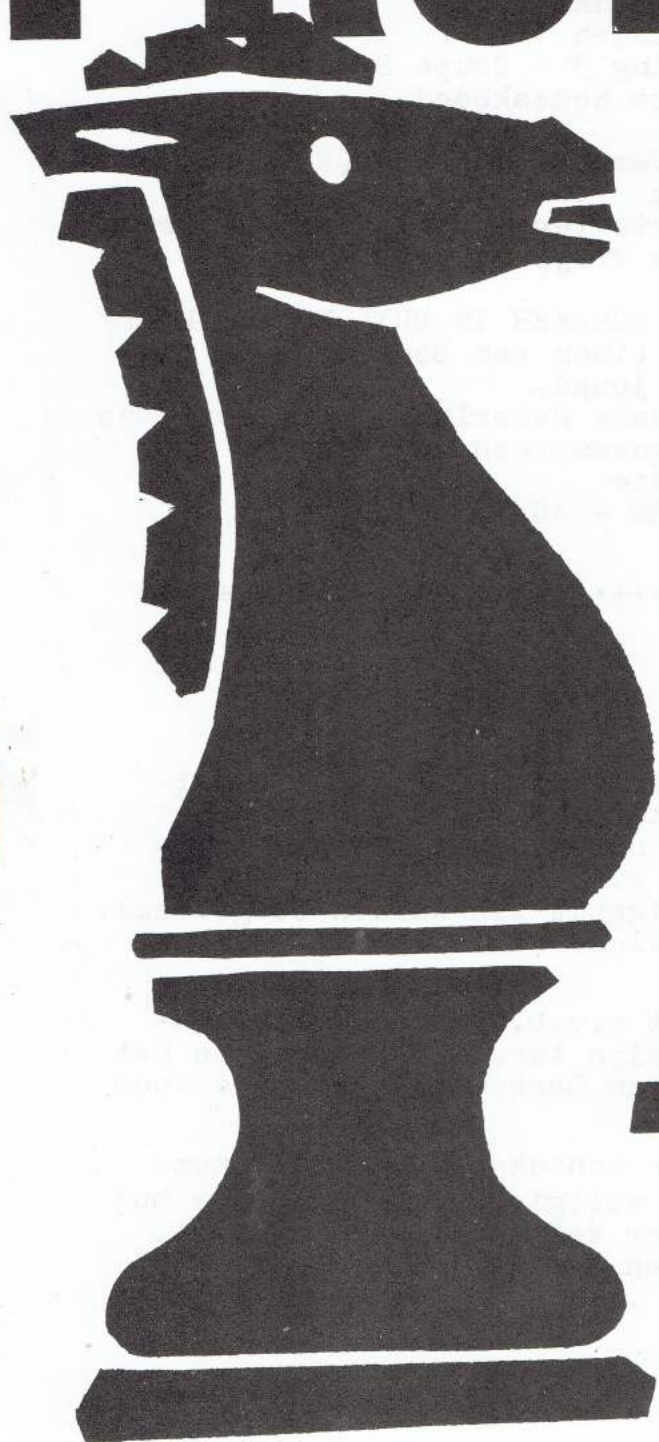

schaakvereniging

PROMOTIE

zoetermeer

opgericht 6 oktober 1952

ORGAAN VAN DE SCHAAKVERENIGING PROMOTIE JAARGANG 30 NUMMER 3
Oplage 145 stuks 26 januari 1982

+++++

Redaktie

Jan Blankespoor   Zwanewater 61   Zoetermeer   Tel: 212164
Ferdi Sieben   Savelsbos 136   Zoetermeer   Tel: 513150

+++++

INHOUD

bldz. 1	Inhoud / Van de redaktie
2	Bestuursmededelingen 1 en 2
3	Bestuursmededeling 3 - Coupe Speciale
4	Competitie Haagse Schaakbond
6	Pomar toernooi
7	De Siciliaanse Verdediging (3) (R.Kunnen)
13	Oliebollenschaak
14	Eindspel - Slechte tegen goede looper, sterk centrum en verre vrijpion (W.Broekman).
16	Miniatuurtjes
17	JAN TIMMAN - DE SCHAKER IN DUEL MET ZICHZELF
20	Jeugdcompetitie (Thom van Beekum)
22	Partijen van de jeugd
23	Jeugdteam in finale Nederlands kampioenschap
24	Curt Hansen Jeugdkampioen van Europa
25	Interne competitie
27	(SC)HAKEN EN OGEN - AGENDA

+++++

VAN DE REDAKTIE

Er zijn op dit moment nog weinig inzendingen voor de Kerst-puzzelprijs. Daarom zal de inzendtermijn met nog 14 dagen worden verlengd: 9 februari wordt nu de uiterste inleverdatum. En voor zover u het nog niet wist: Aan de puzzel uit het vorige nummer dient nog de volgende zin worden toegevoegd: Alle pionnen zijn "verbonden". Stel de opsteller van de puzzel niet teleur !!!

In dit nummer uw speciale aandacht s.v.p. voor de bestuursmededelingen op bldz. 2 en 3. Er zijn twee wijzigingen in het bestuur: Peter Thomassen en Thom van Beekum maken plaats voor Ferdi Sieben en Henk Luitjes.

Verder is er veel instructief op schaakgebied in dit nummer. Zowel de leergierigen als de weetgierigen kunnen aan hun trekken komen. Het volgende nummer verschijnt op 23 maart. Kopij hiervoor s.v.p. ruim 14 dagen eerder inleveren ?!

J.B./F.S.

BESTUURSMEDEDELING - 1

Op zaterdag 23 januari is het bestuur in vergadering bijeen geweest en heeft bij die gelegenheid onder meer gesproken over de positie van onze jeugdleider, Thom van Beekum, in het bestuur.

Zoals U zich zult herinneren is dat al eens eerder het geval geweest, vanwege de betrokkenheid van Thom bij de oprichting van de schaakvereniging Botwinnik. In de oprichtingsfase fungeert Thom als voorzitter van deze schaakvereniging, wat voor het bestuur de directe aanleiding is geweest om de combinatie van de twee bestuurslidmaatschappen opnieuw ter discussie te stellen.

Het bestuur is tot de conclusie gekomen, dat teruggekomen moet worden op het besluit dat de combinatie van bestuurslidmaatschappen dit verenigingsjaar nog mogelijk zou zijn. Dit punt en de vertroebelde verhouding t.o.v. de andere bestuursleden zijn voor Thom aanleiding geweest zich als bestuurslid en daarmee als jeugdleider terug te trekken.

Thom en overige bestuursleden zijn namelijk van mening, dat het weinig zin heeft de zaken op de spits te drijven. Hiermee wordt het Zoetermeerse schaakleven in het geheel niet gediend, terwijl de bestuurbaarheid van de vereniging geschaad wordt. Thom zal binnenkort zijn taak overdragen aan Henk Luitjes. Op de komende jaarvergadering zullen wij U vragen deze benoeming te bekrachtigen.

Met het vertrek van Thom ondergaat de vereniging een gevoelig verlies. Dat onze jeugdafdeling op het ogenblik zo goed floreert kunnen wij voor een groot deel op zijn conto schrijven. Dit heeft ook geleid tot successen, zoals bijvoorbeeld het Nederlands kampioenschap tot 16-jarigen. En op dit ogenblik gooit het team tot 20-jaar hoge ogen. Dit team is inmiddels doorgedrongen tot de finale.

Wij zullen de inzet van Thom missen en zijn opvolger zal een hele kluif hebben de zaken op de zelfde voet voort te zetten. Het bestuur heeft evenwel de verwachting, dat de vereniging groot genoeg is om onze nieuwe jeugdleider van voldoende steun te voorzien.

Jan Kalkwijk (voorz.)

BESTUURSMEDEDELING - 2

In de bestuursvergadering d.d. 23 januari is ook gesproken over de viering van het 30-jarig bestaan van PROMOTIE. Houd U vast rekening met de data 3 en 4 september, waarop de jubileumactiviteiten zullen plaats vinden.

Ook het schaakmateriaal is weer een punt van gesprek geweest. Er zal een tiental klokken + spellen worden aangeschaft. Opnieuw moet worden geconstateerd dat veel leden slordig met het materiaal omspringen. Is het nu zó veel gevraagd of u na afloop van uw partij het speelmateriaal zelf wilt opruimen? Nu loopt de voorzitter om 12 uur het spul op te ruimen, iets wat uiteraard niet tot zijn taakomschrijving behoort.

Jan Blankespoor

Onze wedstrijdleader Extern, Peter Thomassen, zal vanwege het veranderen van werkring (van Delft naar Maastricht) onze vereniging per 1 maart verlaten. Het bestuur heeft Ferdi Sieben bereid gevonden de taak van wedstrijdleader Extern over te nemen. Dit zal gebeuren per 1 februari a.s. De teamleiders en de non-playing wedstrijdleaders wordt verzocht de wedstrijdformulieren toe te zenden aan de nieuwe wedstrijdleader Extern: Ferdi Sieben

Savelsbos 136

2716 HG Zoetermeer

tel. 079- 51 31 50

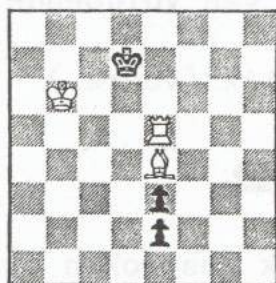
Het bestuur dankt Peter Thomassen voor het werk dat hij als wedstrijdleader Extern voor Promotie heeft verricht.

namens het bestuur,

Jan Blankespoor

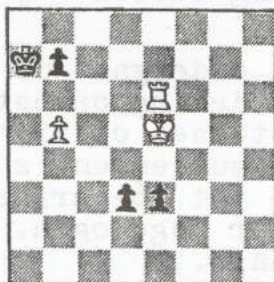
COUPE SPECIALE

Ik heb een speciale voorkeur voor studies of spelfragmenten waarbij erg weinig stukken op het bord staan, vooral als de pointe ook nog verrassend is. Hier volgen een aantal van mijn favorieten.

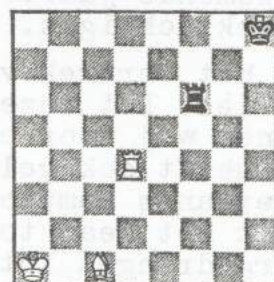
R. Reti, 1928

1. Lf5+, Kd8
2. Ld3
- (2. Txe3, e1d 3. Txe1, en pat)
- 2....., e1 dame
3. Lb5 en het mat op e8 is onafwendbaar of het kost een dame.

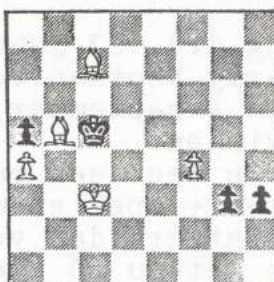
Richter-Doernte 1939

1. Kd6, d2
2. Kb7, d1 dame
3. Ta6+, bxa6
4. b6+, Ka8
5. b7+, Ka7
6. b8D++

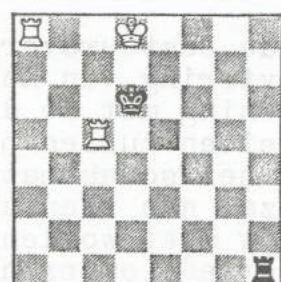
R. Bianchetti, 1925

1. Lb2, Th6
- (1...., Tf1+ 2. Td1+)
2. Tg4+, Kh7
3. Tg7+, Kh8
4. Kb1!, en wit wint
- bv. 4...., Th4
5. Tg4+

H. Rinck, 1917

1. Lf1, g2
2. Lxg2, hxc2
3. Lb8!, Kb6
4. Le5, g1 dame
5. Ld4+ en wint

Firdusi, plm. 1500

1. Th5
- (dreigt mat via 2. Ta6)
- 1....., Txb5
2. Ta6+, en zwart verliest de toren

COMPETITIE H.S.B.

Promotieklasse

		Stand	gesp.	pt.	bpt.
DD3 - Den Haag 2	5-5	1. Rijswijk 1	5	10	30 $\frac{1}{2}$
Nat.Ned. 1 - Rijswijk 1	2 $\frac{1}{2}$ -7 $\frac{1}{2}$	2. Promotie 1	5	8	31
Den Haag 3 - Wassenaar 1	2 $\frac{1}{2}$ -7 $\frac{1}{2}$	3. Den Haag 2	4	6	25
Wassenaar 1 - Nat.N. 1	5 $\frac{1}{2}$ -4 $\frac{1}{2}$	4. Wassenaar 1	4	5	22
Promotie 1 - DD 3	7-3	5. DD 3	4	4	19
Rijswijk 1 - DSC 1	5 $\frac{1}{2}$ -4 $\frac{1}{2}$	6. DSC 1	4	3	20
DCSV 1 - Den Haag 3	4 $\frac{1}{2}$ -5 $\frac{1}{2}$	7. Den Haag 3	5	2	15
		8. DCSV 1	4	1	17
		9. Nat.Ned. 1	5	1	20 $\frac{1}{2}$

Nog steeds gaat Rijswijk 1, nu niet meer verrassend, aan kop. En nu maar hopen dat onze wedstrijd tegen Den Haag 2 minstens een gelijkspel oplevert. Er is nog hoop !

Eerste klasse B

		Stand	gesp.	pt.	bpt.
Arena 1 - Promotie 2	5 $\frac{1}{2}$ -4 $\frac{1}{2}$	1. Sch. Toren 1	4	6	24 $\frac{1}{2}$
Scheve toren 1 - Arena	8-2	2. RHC 1	3	4	15
RSC 1 - Centrum 1	4-6	3. Centrum 1	3	4	17 $\frac{1}{2}$
DSC 2 - RHC 1	3 $\frac{1}{2}$ -5 $\frac{1}{2}$	4. DSC 2	3	3	15 $\frac{1}{2}$
Promotie 2 - Haagse T.	5 $\frac{1}{2}$ -4 $\frac{1}{2}$	5. Promotie 2	3	3	15
		6. Haagse T.	3	2	14
		7. Arena 1	3	2	10
		8. RSC 1	4	2	17 $\frac{1}{2}$

Ondanks de enorme handicap door het wegvallen van Toonen en Van Beekum weet het tweede zich in de middenmoot te handhaven. Zware tegenstand valt te verwachten van de koplopers. Nu ook Thomassen binnenkort verhuist wordt het extra zwaar. Succes mannen !

Tweede klasse D

		Stand	gesp.	pt.	bpt.
Promotie 3 - Centrum 3	7 $\frac{1}{2}$ -2 $\frac{1}{2}$	1. Schaakmat	3	6	23
SIO 2 - Schaakmat 1	1 $\frac{1}{2}$ -8 $\frac{1}{2}$	2. Rijswijk 3	3	6	21
Belg.Park 2 - DCSV 3	7-3	3. Promotie 3	4	6	24 $\frac{1}{2}$
Promotie 3 - SIO 2	6-3 vl.	4. Belg.Park 2	3	3	15 $\frac{1}{2}$ (+1)
		5. Pomar 1	3	2	12
		6. SIO 2	4	2	15 $\frac{1}{2}$
		7. Centrum 3	3	1	9 $\frac{1}{2}$
		8. DCSV 3	3	0	9 (+1)

Het derde bevindt zich in de subtop en zal daar wel blijven. Oppassen voor Rijswijk lijkt het.

Derde klasse A

Vodopi 1 - Nat. Ned.3	6½-3½
Schaakmat 2 - Den H. 9	7-3
Pomar 2 - SIO 4	6-3
RHC 2 - Promotie 5	7½-2½

Stand	gesp.	pt.	bpt.
1. RHC 2	3	6	21½
2. Schaakmat 3	3	6	20
3. Vodopi 3	3	4	17
4. Promotie5	3	4	15½
5. Pomar 2	3	4	15½
6. Nat.N. 3	3	0	10
7. SIO 4	3	0	10
8. Den Haag9	3	0	8½

Met een score van 66% is voor het vijfde nog van alles mogelijk.

Derde klasse B

Spoorwegen-- Paris	6-4 !
Paris 1 - SIO 3	5-5
Den Haag 6 - Promotie4	4-6
Centrum 4 - Spoorwegen	2-8
Haagse T.2 - Belg.Park3	7½-2½

De eerste uitslag is een gecorrigeerde.

Stand	gesp.	pt.	bpt.
1. Promotie4	3	6	22
2. SIO 3	3	4	15½
3. Den Haag6	3	3	16½
4. Haagse T. 3	3	4	20
5. Paris 1	3	3	13
6. Spoorw. 1	3	2	14½
7. Centrum 4	3	2	12
8. Belg.P. 3	3	0	6½

Speelt hier een toekomstig Promotiekampioenstiental ? Het lijkt er wel op nu de concurrentie niet zonder puntenverlies is. Volhouden dus !

Derde klasse C

Promotie 6-Den Haag 7	4½-5½
Lierse 2 - HSV 2	5½-4½
Voorburg 3 - Promotie 6	6-4
Den Haag 7 - Rijswijk 4	4-6

Stand	gesp.	pt.	bpt.
1. Voorburg3	3	4	16½
2. Rijswijk4	3	4	16
3. Lierse 2	3	4	14
4. RHC 3	2	3	12
5. HSV 2	3	3	16
6. Wassenaar 2	2	2	11
7. Den Haag7	3	2	12½
8. Promotie 6	3	0	12

Ons zorgenkind, dit tiental. Iedere keer moeten veel leden afgebeeld worden om het tiental compleet te krijgen. Mensen, doe er wat aan !

Vierde klasse C

Corbulo 3 - Haagse T.3	5-3
Pomar 4 - Rijswijk 5	3½-4½
LSC 3 - Promotie 8	6½-1½
Haagse Toren- Rijswijk	5-3
Sch.Toren 3-Promotie 8	7-1
Pomar 4 - Corbulo 3	3-5
Pomar 4 - Haagse Toren	4-4

Stand	gesp.	pt.	bpt.
1. Corbulo3	3	6	17½
2. Rijswijk5	3	4	13½
3. Haagse T 3	3	3	12
4. Pomar 4	4	3	16
5. LSC 3	2	2	8½
6. Sch.Toren 2	2	2	7½
7. Promotie8	3	0	5

Vierde klasse D

Promotie 7 - SV Timman	1-7½
Promotie 7 - Rijswijk6	3½-4½
Pomar 3 - HSV 3	3½-4½

Stand: 1.Timman(3-6-20½); 2. Arena (2-3-9½); 3. Rijswijk (2-3-8½); 4. HSV (2-2-5½); 5.Promotie (3-2-10); 6. DSC(1-0-2) en 7.Pomar(3-0-8)

Pomar-toernooi

Negen Zoetermeerse schakers hebben op 12-12-1981 meegedaan met het 16e Pomar-toernooi in Rijswijk. De weg was glad en het was mistig, maar we waren toch op tijd ter plaatse.

Bij dit toernooi bestaat de mogelijkheid om naast het individuele meespelen ook nog te strijden om een verenigingsprijs. In het Promotie-team speelden daarin mee: Toxopeus, Luitjes, De Rijk en Lodder, respectievelijk in de groepen 5,6,7 en 10. Voor hen leek een hoge klassering het meest waarschijnlijk. Achteraf bleek dat aardig te kloppen. De 9 punten die dit viertal verzamelde waren goed voor een ongedeelde 2e plaats. Dit leverde een fraai schaakspel en een iets minder fraai schaakbord op. Deze prijs ging na loting naar Henk Luitjes, die daarmee zij speciale schaakzolder verder kan inrichten.

Ook de overige Zoetermeeders scoorden. Voor Toonen had het een hele fraaie dag kunnen worden, als hij niet in de eerste ronde tegen Ronald van der Lely van Den Haag, een volle toren had weggegeven in een stand waarin Toonen met een kwaliteit meer en een kleine voorsprong in tijd, de beste winstkansen had. Jammer, want de overige twee partijen won hij, waarmee hij een tweede plaats behaalde in dit toernooi.

De volgende tabel geeft alle resultaten van onze spelers:

groep		ronde	1	2	3	totaal	plaats
1	Toonen		0	1	1	2	2
2	Sieben		0	$\frac{1}{2}$	1	$1\frac{1}{2}$	3
4	Van Beekum		$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	0	1	4
5	Toxopeus		1	1	$\frac{1}{2}$	$2\frac{1}{2}$	1
6	Luitjes		1	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	2	1
7	De Rijk		1	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	2	1
10	Lodder		1	1	$\frac{1}{2}$	$2\frac{1}{2}$	2
13	Tieman		1	0	1	2	3
18	Grims		0	0	1	1	3/4

Bij deze uitslagen moet nog worden vermeld dat Luitjes zijn eerste plaats verkreeg na loting, en Lodder zijn tweede plaats na een beslissingswerdstrijd van 10 min. pppp.

De hele groep scoorde in totaal $16\frac{1}{2}$ uit 27 wat neerkomt op 61%, een fraai resultaat.

Ferdi Sieben

DE SICILIAANSE VERDEDIGING

III Hoe wit zich tegen het Kleine centrum opstelt

In de vorige aflevering hebben we ons geconcentreerd op de manieren waarop zwart zich bij de Kleine centrumopstelling kan ontwikkelen. De witte ontwikkeling hebben we daarbij 'constant-neutraal' gehouden: Lf1-e2 en Lc1-e3, beide nuttige, enigszins afwachtende ontwikkelingszetten, en de korte rochade. Hierdoor werd het mogelijk een helder beeld te krijgen van de zwarte strategie.

In de praktische partij kan de ideale strategie slechts zelden worden uitgevoerd, omdat er altijd wel onverwachte, vreemde dingen gebeuren, of omdat de tegenpartij tegenwerkt. In de illustrerende partijen hebben we daarvan voorbeelden gezien. Wit kan tegenwerken door zich niet afwachtend en rustig op te stellen. Er staan hem diverse voortzettingen ter beschikking waarmee hij kan proberen vanuit de opening direct voordeel te behalen. Deze agressievere voortzettingen leiden in het algemeen tot scherp spel, en dwingen zwart tot alert handelen. Hij mag veelal niet volstaan met het rustig volgen van zijn oorspronkelijke plan.

In dit artikel bespreken de belangrijkste alternatieven voor wit, nl. de witte ontwikkelingswijzen die worden gekenmerkt door

A. Lf1-c4

B. Lc1-g5

C. 0-0-0

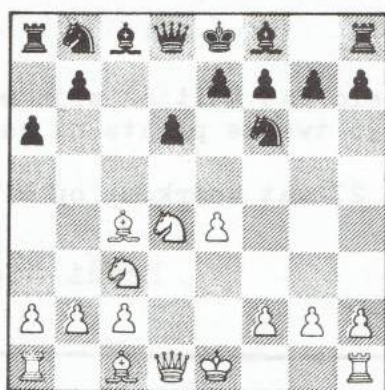
Veel van wat in artikel II is gezegd over de zwarte strategie en over allerlei pionnenformaties die kunnen ontstaan, geldt ook nu. We herhalen dat niet, maar richten onze aandacht op kenmerkende aspecten van het witte spel.

A. Lf1 - c4

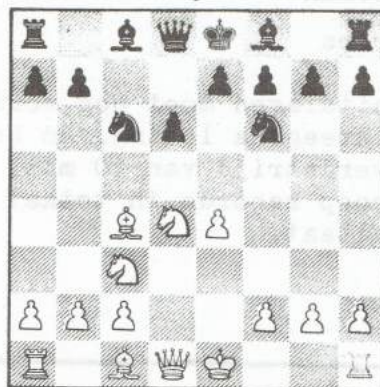
Het belangrijkste alternatief voor Lf1-e2 is Lf1-c4, de zet van Fischer. Tegen de Kleine centrumopstelling komt deze zet in hoofdzaak na twee zettenreeksen voor, nl. 1. e4, c5; 2. Pf3, d6; 3. d4, cd4x; 4. Pd4x, Pf6; 5. Pc3, en nu:

a. 5... a6; 6. Lc4 (Najdorfvariant, *diagram 1*)

b. 5... Pc6; 6. Lc4 (Fischer-Sozinvariant, *diagram 2*)

1.

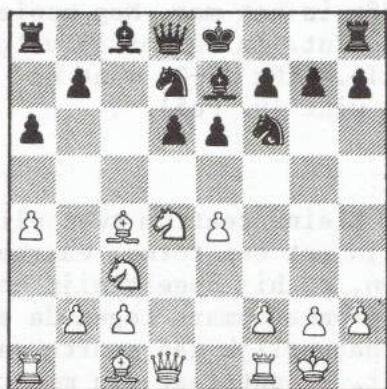
2.

Wit dreigt direct iets. Als zwart in diagramstelling 1. zorgeloos 6...Pc6 speelt, of in stelling 2. 6...g6 (om tot de Drakenvariant over te gaan) volgt: 7. Pc6x, bc6x; 8. e5, waarna 8...de5x?; 9. Lf7x, Kf7x; 10. Dd8x de dame verliest.

Zwart zet daarom vrijwel zonder uitzondering na 6.Lc4 voort met 6...e6, waarmee hij de Kleine centrumopstelling voltooit. Wit oefent met zijn Lc4 nu veel meer invloed op het centrum (veld d5 en pion e6) uit dan na

6. Le2. Er komen hierdoor allerlei offerwendingen in de stelling. Een voorbeeld:

3.

In de partij Gruzman - Galster, Moskou 1960 volgde: 9. Le6x!, fe6x; 10. Pe6x, Db6; 11. Pd5!, Pd5x; 12. Pg7x, Kf7; 13. Dh5, Kg8; (13...Kg7x; 14. Lh6, Kg8; 15. Dg4!) 14. Pf5, Pe5; 15. Pe7x, Pe7x; 16. De8, Kg7; 17. De7x, Pf7; 18. Ta3 en wit won snel.

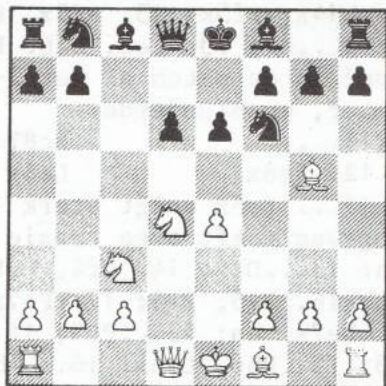
De klassieke strategie van wit na 6. Lc4, e6 is de aanval te richten op pion e6 door f2-f4-f5 (vanzelfsprekend na de nodige voorbereidingen). Een ander idee is e4-e5 te spelen, om tot een aanval op de zwarte koningsstelling te komen.

Zwart zoekt zijn kansen op de damevleugel. Daarbij kan hij profiteren van de positie van Lc4, welk stuk door b7-b5 met tempowinst kan worden verdreven.

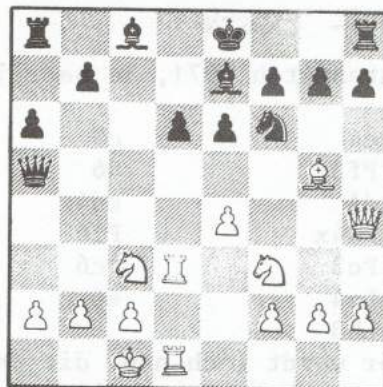
B. Lc1 - g5

We hebben in artikel II gezien dat het zwarte paard op f6 belangrijke invloed uitoefent op veld d5 en pion e4, en een verdedigende functie heeft (dekking van h7). Het is daarom een logische gedachtengang dit paard met Lg5 aan te vallen. Deze zet kan gespeeld worden na dezelfde zettenreeksen als bij Lc4. Er ontstaan dan resp. de Najdorfvariant en de Rauservariant.

We onderzoeken de stelling na 1. e4, c5; 2. Pf3, d6; 3. d4, cd4x; 4. Pd4x, Pf6; 5. Pc3, e6; 6. Lg5 (diagram 4).

4.

5.

Zwart moet nu een beslissing nemen over de ontwikkeling van Pb8. Met Pbd7 dekt hij Pf6, maar laat hij Pd4 met rust; met Pc6 stelt hij Pd4 ter discussie, maar staat hij wit toe Pf6 te verwijderen. In het laatste geval moet hij na Lf6x ðf met zijn dame of looper (na ...Le7) terugnemen, ðf met zijn g-pion. De eerste mogelijkheid heeft als gevolg dat de dekking van pion d6 minder wordt (zie partij 9), terwijl ...gf6x een verzwakking van de koningsstelling betekent.

Over de zet Lc1-g5 moet verder worden opgemerkt dat na deze zet wit evenveel tempi nodig heeft om tot de lange rochade te komen als tot de korte.

Tenslotte is van belang dat Lg5 een latente invloed op veld d8 uitoefent, die in combinatie met druk over de d-lijn levensgevaarlijk voor zwart kan zijn. Daarvan een voorbeeld (diagram 5):

Deze stelling kwam voor in de partij Moonen - De Savornin Lohman, KNSB 1980/81. Na 12. e5, de5x speelde wit 13. Pe4. Zwart mag niet nemen, want na 13...Pe4x; 14. Td8, Ld8x; 15. Td8x is het mat. Nog mooier zou 13. De4! zijn geweest. Ga na hoe wit dan wint. In de partij volgde 13... La6; 14. Td7, Pd7x; 15. Le7x, f6; 16. Lf6x (1-0, want na 16...gf6x; 17. Pf6x, Pf6x; 18. Df6x, Tg8 wint 19. Pe5).

C. 0-0-0

Met de lange rochade slaat wit tegen het Kleine centrum twee vliegen in een klap. Hij bezet de half open d-lijn met een toren, waarmee de zwakke pion d6 op de korrel wordt genomen, en hij speelt zijn koning naar de damevleugel ten behoeve van een pionnenopmars tegen de zwarte koning. De keerzijde van de medaille is natuurlijk dat zwarts aanval op de damevleugel een koningsaanval wordt. Er ontstaat dan meestal ook scherp spel.

De lange rochade komt veel voor. Hij wordt gespeeld in combinatie met Lc4, waarmee de moderne behandeling van de Fischervariant (=Sozin-variant, partij 1, aflevering I) ontstaat. Ook in de Scheveningse varianten zonder Lc4 kan wit lang rocheren (partij 11). De zet Lg5 wordt vrijwel altijd gecombineerd met de lange rochade, zowel in de Najdorf- als in de Rauservariant (partij 9).

We zullen het voorgaande nu illustreren aan de hand van enkele partijen. Daarbij zitten enkele schitterende aanvalspartijen, die ons in staat stellen veel voorkomende offerwendingen te bekijken. De lezer moet echter bedenken dat zulke offers niet automatisch voortkomen uit Lc4, Lg5 of 0-0-0, maar meestal het resultaat zijn van gezond positie-spel.

partij 7

Klassieke Fischervariant met f2-f4-f5. Wit wint pion e6.

FISCHER - LARSEN

Kandidatenmatch 1971, 3e partij

1. e4	c5
2. Pf3	d6
3. d4	cd4x
4. Pd4x	Pf6
5. Pc3	Pc6
6. Lc4	e6
7. Lb3	

De loper wordt toch naar dit veld verdreven - het tempoverlies dat we hebben genoemd. Zwart kan nu met Pa5 op ruil van de loper aansturen. Om die reden is de zet 7. a3 geprobeerd, die ook een later b5-b4 verhindert. Deze methode schijnt echter te langzaam te zijn.

7. ...	Le7
8. Le3	0-0
9. f4	Ld7
10. 0-0	a6
11. f5	

Pion e6 dreigt nu verloren te gaan.

Een oplossing voor het zwarte stellingsprobleem is 11...Pd4x; 12. Ld4x, ef5x; 13. ef5x, Lc6; of 12...e5; 13. Le3, Lc6. Larsen stond in de match al met 2-0 achter, en blunderde.

11. ...	Dc8?
12. fe6x	Le6x

Op 12... fe6x volgt sterk 13. Pf5. Langeweg geeft twee fraaie varianten: 13...Dc7; 14. Lf4, Pe8; 15. Dg4, Tf6; 16. Lg5, Tg6; 17. Pe7x, Pe7x; 18. Le7x! en: 13...Pe8; 14. Pd5!, Ld8; 15. Pb6, Lb6x; 16. Lb6x, Db8; 17. Ph6x!

13. Pe6x	fe6x
14. Pa4	Tb8
15. Pb6	De8
16. Le6x en wit won.	

partij 8

Klassieke Fischervariant met f2-f4-f5. Zwart weet d6-d5 door te zetten.

FISCHER - TAL

Kandidatentoernooi Bled 1959

1. e4	c5
2. Pf3	d6
3. d4	cd4x
4. Pd4x	Pf6
5. Pc3	a6

Deze zet luidt de Najdorfvariant in. Zwarts bedoeling is e7-e5 te spelen, zonder dat hij door Pb5 kan worden gestoord. Met zijn volgende zet verhindert wit dit.

6. Lc4	e6
7. Lb3	Le7

Tegenwoordig vindt men 7...b5 beter (zie partij 3 en 10).

8. f4	0-0
9. Df3	Dc7

Zwart vertraagt de ontwikkeling van Pb8. Na ...b5 en ...Lb7 moet dit paard naar d7. Indien de zwarte loper op de diagonaal c8-h3 blijft, gaat het paard naar c6.

10. 0-0	b5

11. f5

Te vroeg. 11. a3 was veiliger geweest.

11. ...	b4!

12. Pa4

12. fe6x, bc3x; 13. ef7x, Kh8; 14. bc3x, Lg4 (verg. de aantekening bij zwarts 9e zet) levert onvoldoende op.

12. Pce2, e5 en wit verliest een stuk.

12. ...	e5
13. Pe2	Lb7
14. Pg3	Pbd7
15. Le3	Lc6
16. Lf2	Db7

Nu is ...d5 niet meer te verhinderen, terwijl pion e4 een zorgenkindje blijft. Zwart heeft de opening gewonnen.

17. Tfel	d5

Er volgde nog: 18. ed5x, Pd5x; 19. Pe4, Pf4; 20. c4, g6!; 21. fg6x, f5; 22. g7, Kg7x; 23. Dg3, Kh8; 24. Pec5, Pc5x; 25. Lc5x, Lc5x; 26. Pc5x, Dc7; 27. De3, Tae8; 28. Tle2, Pe2x; 29. De2x, Lg2x; 30. Pa6x, Da7; 31. Kg2x, Tfg8; 32. Kh3, Dg7; 33. Ld1, Te6 en wit gaf op.

partij 9

Rauservariant met Lg5 en 0-0-0. Zwarte aanval op de damevleugel

heeft succes.

TSESJKOVSKI - KOEPREITSJIK

Sovjet Unie 1979

1. e4	c5
2. Pf3	Pc6
3. d4	cd4x
4. Pd4x	Pf6
5. Pc3	d6
6. Lg5	

Euwe noemt deze zet de Anti-Draak: de zet g7-g6 wordt verhinderd.

6. ...	e6
7. Dd2	Le7
8. 0-0-0	0-0

De uitgangspositie van de Klassieke Rauservariant, die nog steeds graag gespeeld wordt.

9. f4	h6
10. Lh4	

Merk op dat wit pion d6 kan winnen, zoals we in het theoretische gedeelte hebben uiteengezet: 10. Lf6x, Lf6x; 11. Pc6x, bc6x; 12. Dd6x.

Zwart speelt echter 12...Db6 (dreigt 13...Tb8 en 13...Td8), 13. e5; Td8; 14. Da3, De3; 15. Kb1, Td1x; 16. Pdlx, Da3x; 17. ba3x, Le7, waarna hij met goed spel zijn pion terug wint. Ook 10. Lf6x, Lf6x; 11. Pbd5, e5! is goed voor zwart.

Na de tekstzet komt de wending ...Pe4x enz. in de stelling. Deze zet is nu nog niet goed wegens 11. Le7x, Pd2x; 12. Ld8x, Pflx; 13. Pc6x, bc6x; 14. Le7, Te8; 15. Thflx, Te7x; 16. Td6x en zwart heeft een slechter staand eindspel.

10. ...	Ld7
11. Pf3	Da5

11...Pe4x brengt wit nog steeds iets in het voordeel. De stelling na 11...Da5 heeft de laatste tijd in het centrum van de belangstelling gestaan. 12. e5, de5x; 13. Lf6x, Lf6x; 14. Dd7x, e4!; 15. Pe4x, Lb2x; 16. Kb2x, Td8 staat als goed voor zwart te boek.

12. Lc4

Deze zet lost wits probleem niet op. Met 12. Del had Unzicker succes tegen Ligterink (IBM 1980): 12...Tfc8; 13. e5, de5x; 14. fe5x, Pb4; 15. ef6x, Tc3x; 16. bc3x, Pa2x; 17. Kd2, Lc5; 18. Ld3, Pc3x; 19. Tal, Db4; 20. De5, Lc6; 21. Le1, Lf3x; 22. gf3x, Td8; 23. Kc1, Ld4; 24. Da5, Le3; 25. Ld2

(1-0). Timman verbeterde het zwarte spel tegen Karpov in Buenos Aires 1980: 12... Tfd8; 13. e5 (te vroeg), de5x; 14. fe5x, Ph7!; 15. Le7x, Pe7x; 16. Ld3, Lc6; 17. Ph4, Pd5; 18. Df2, Le8; 19. Pd5x, Td5x; 20. Kbl, Te5x en Timman wist zijn pluspion in winst om te zetten.

Waarschijnlijk moet wit het kalme 12. Kbl spelen.

12. ... b5!

Opent de b-lijn voor de koningsaanval.

13. Lb5x Tfc8

14. Lc4 Pb4

15. De2

Op 15. Lb3 komt 13... Tc3x (het zwarte kwaliteitsoffer over de half open c-lijn), bv. 16. Dc3x, Tc8; 17. De3, Pg4; 18. De2, La4! en wint.

15. ... Tc4x!

16. Dc4x Tc8

17. Db3 Pe4x

18. a3

Na 18. Pe4x wint 18... La4 met aanval op pion c2.

18. ... Pc2x

19. Dc2x Pc3x

20. Le1

Verhindert 20...Pa2, omdat de dame op a5 komt te hangen.

20. ... Lf6

Er dreigt nu wel 21...Pa2; 22. Kbl, Tc2x; 23. La5x, Tb2x; 24. Kal, Tg2x; 25. Kbl, Tb2; 26. Kal, Th2x; 27. Kbl, Tb2; 28. Kal, Pc3 en zwart wint.

21. Pe5

Ook na 21. bc3x, Lc3x is er geen verdediging meer.

21. ... La4

22. Lc3x Lc2x

23. La5x Ld1x

24. Kd1x de5x

25. fe5x Le5x

Zwart heeft afgewikkeld naar een gewonnen eindspel. Er volgde nog: 26. b4, Tc3; 27. a4, Ta3; 28. Kc2, Ld4; 29. Td1, e5 en wit gaf op.

partij 10

Een combinatie van Lc4, Lg5 en 0-0. Wit offert een loper op d5.

FISCHER - RUBINETTI

Palma de Mallorca 1971

1. e4	c5
2. Pf3	d6
3. d4	cd4x
4. Pd4x	Pf6
5. Pc3	e6
6. Lc4	a6
7. Lb3	b5
8. 0-0	Lb7

Het alternatief is 8...Le7, dat als veiliger te boek staat. Na de tekst-zet komt de dreiging Le6x in de stelling, anderzijds zorgt de druk op e4 voor tegenwicht.

Zwart mag niet op pionwinst ingaan door 8...b4; 9. Pa4, Pe4x; 10. Tel, b.v. 10... Pc5; 11. Pc5x, dc5x; 12. La4, Ld7; 13. Pe6x, fe6x; 14. Te6x, Kf7; 15. Dd5 enz.

9. Tel Pbd7

Niet 9... Le7? wegens het karakteristieke 10. Le6x, fe6x; 11. Pe6x en 12. Pg7x.

10. Lg5 h6

11. Lh4 Pc5?

Beter is 11... g5; 12. Lg3, Pc5, omdat Lf6x dan uit de stelling is.

12. Ld5!! ed5x

Als zwart het offer weigert, komt wit in het voordeel, bv. 12... Dc7; 13. Lf6x, gf6x; 14. Lb7x, Db7x; 15. Dh5, enz.

13. ed5x Kd7

14. b4! Pa4

15. Pa4x ba4x

16. c4 Kc8

17. Da4x

Met twee pionnen voor het stuk en de zwarte koning in onveilige positie staat de uitslag vast. Er volgde 17... Dd7? 18. Db3, g5; 19. Lg3, Ph5; 20. c5!, dc5x; 21. bc5x, Dd5x (21...Ld5x; 22. Db6! met de dreiging c6. Na 22...Lg7 komt 23. Pf5 met de dreiging Pd6 of Pe7); 22. Te8, Kd7; 23. Da4, Lc6; 24. Pc6x, 1-0.

partij 11

Houthakker in bos, 0-0-0 in de Scheveninger. Wit loferoffer op d4.

SUETIN - JIMENEZ

Havanna 1969

1. e4	c5
2. Pf3	d6
3. d4	cd4x
4. Pd4x	Pf6
5. Pc3	e6

6. f4	Pc6
7. Le3	Le7
8. Df3	0-0
9. 0-0-0	

Deze stelling is kenmerkend voor deze variant (Scheveninger met 0-0-0 van wit). Zwart kiest in deze partij niet steeds de sterkste voortzetting, waardoor wit een prachtig gebruik van zijn kansen kan maken. Als veiliger staat 8... e5 (ipv. 8...0-0) te boek.

9. ...	Dc7

In plaats van deze zet is ook de in artikel II besproken strategie van druk op e4 geprobeerd: 9...Ld7; 10. Le2, Pd4x; 11. Ld4x, Lc6. In Bitman-Gik, Moskou 1965 volgde: 12. g4, Da5; 13. g5, Pd7; 14. Thg1, b5; 15. f5, ef5x; 16. Df5x, Pc5; 17. Lf6! en wit had een gevaarlijke aanval.

10. Pdb5	Db8
11. g4!	

De pionnenopmars.

11. ...	a6
12. Pd4	Pd4x
13. Ld4x	b5

Was 13... e5 beter geweest? Tal geeft de volgende variant: 14. g5, Lg4; 15. Dg2, ed4x; 16. gf6x, dc3x; 17. fe7x, cb2x; 18. Kbl, Ldlx; 19. ef8xD, Df8x; 20. Lc4, Lh5; 21. Ld5 en volgens hem staat wit beter, maar heeft zwart goede kansen op verdediging.

14. g5	Pd7

In een matchpartij Tal-Larsen uit 1965 volgde 14...Pe8 (verdedigt g7); 15. Ld3, b4; 16. Pd5!?, ed5x; 17. ed5x en wit won.

15. Ld3	Lb7
16. Dh3!	

Dreigt 17. Lg7x, Kg7x; 18. Dh6, Kg8; 19. e5 enz.

16. ...	Td8

Om met ...Pf8 veld h7 te dekken.

17. Thg1!	

Dreigt nu 17. Lg7x, Kg7x; 18. Dh6, Kg8 (of h8); 19. g6, enz.

17. ...	e5
18. Pd5!	Ld5x

Of 18... Lf8; 19. Pf6! met winnende aanval: 19... gf6x; 20. gf6x, Kh8; 21. Dg4, Pf6x; 22. Dg5 en wint, of 19... Pf6x; 20.

gf6x, g6; 21. f5, enz.

19. ed5x	g6
20. f5!	ed4x
21. fg6x	hg6x
22. Lg6x!	Pf8

Op 22... fg6x komt De6 met mat in enkele zetten.

23 Lf7x!	

Waarmee de zwarte veste geheel is gesloopt.

23. ...	Kf7x
24. g6	Kg7
25. Tdf1	

Dreigt 26. Tf7, Kg8; 27. Dh8!, Kh8x; 28. g7 en mat.

25. ...	Lf6
26. Tf6x!	

Zwart gaf op.

(26. ... Kf6x; 27. Df3, Kg7; 28. Df7, Kh6; 29. g7 en mat).

Ruurd Kunnen

Schaken om kampioenschap

Iemand van het bord vegen.

olie bollenschaak

Op 29 december j.l. traden ruim 50 Promotieleden gewillig in de arena om zich over te geven aan de grillen en grollen van de enige, echte, uitvinder van het Oliebollenschaak: Frans Cayaux.

Na een op humor drijvende inleidende toespraak (het hierbij horende kostelijke gedicht komt in het volgende nummer, red.), zette hij de schare schakers op het eerste dwaalspoor:

STRATEGOSCHAAK: Stukken mogen alleen stukken van lagere waarde slaan. Stukkenruil of pionnenruil betekent staande executie van beiden.

Hoewel de bij het Stratego beruchte mijnenvelden hier gelukkig niet gelegd waren, leverde dit spel menigeen problemen op. Uiteraard waren de Strategokenners hier in het voordeel.

Het **VETOSCHAAK** was een geslaagde reprise van 1980. Men kan tot driemaal toe het vetorecht op een zet van de tegenstander toepassen (waarbij de zet vervangen dient te worden door een ander), behalve als het een slagzet is. Een kolfje naar de hand van de grote mogendheden dus!

Een nieuwtje, en daarmee weer een kronkel in het brein van de superoliebol, kwam in de vorm van het schaak met 4 **LOPERS** tegen 4 **PAARDEN**. Menigeen weet nu nog niet welke combinatie de voorkeur verdient.

Superactief werd de koming bij het volgende spel: na elke zet een **KONINGSZET** (dus 2 zetten achter elkaar). Wèg rochade, allemaal overvloedige koningsstellingen, en hier en daar zelfs een patsituatie die ditmaal géén remise opleverde. (1. Pf3 was bijvoorbeeld zelfmoord omdat er geen koningszet op kon volgen).

Dan was er de **ONMOGELIJKE STELLING** waaruit de koning bevrijd moest worden, hetgeen menigeen slapeloze nachten bezorgd moet hebben.

Iets wat het altijd goed doet is: zet eerst je eigen stukken op zonder dat de **ANDER HET ZIET** (met de toevoeging: op de eerste drie rijen). Dit lijkt nog het meest op, hoe heet het ook al weer .... schaken!

En tenslotte liet Frans ons rotzooien met vele, **VELE PAARDEN**. Elk dood paard mocht via zijn oorspronkelijke plaats weer tot leven gebracht worden. Daardoor duurden de partijen tweemaal zolang, en dat met dezelfde bedenktijd.

Wie tegen deze geestverkrampende combinaties het meest bestand was weet ik al lang niet meer. Het enige dat ik aan het eind van die avond nog kon beredeneren was dat er drie prijzen per groep moesten zijn geweest. Ik weet niet meer hoe ik thuis gekomen ben.

Op oudejaarsdag ben ik maar weer eens begonnen met: Oom **FRANS** leert zijn neefje schaken!

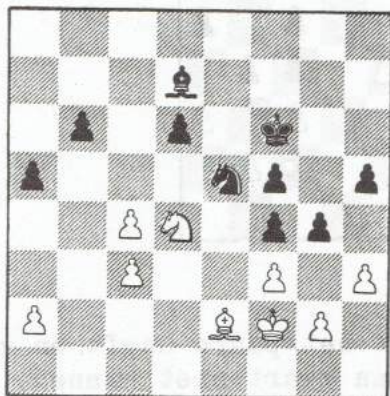
Jan Blankespoor

EINDSPEL

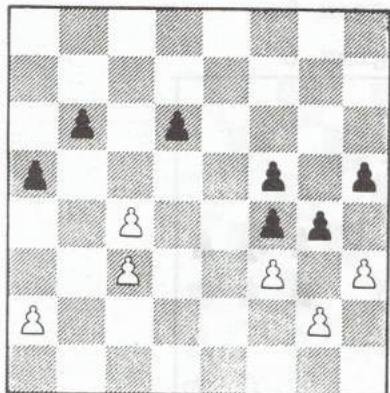
Slechte versus goede loper, sterk centrum en verre vrijpion.

Th.v.Beekum - W.Broekman

Na het afbreken staat de bovenstaande stelling op het bord. Ik zal stap voor stap deze stelling analyseren.

analysediagram 1

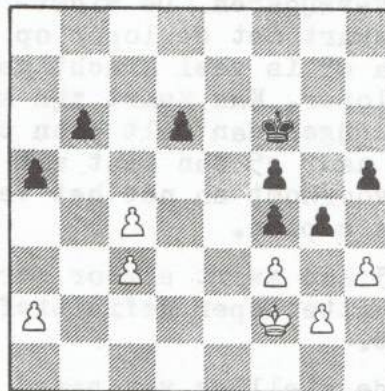
In deze stelling zijn alle stukken behalve de pionnen weggelaten. We krijgen dan een indruk of een der spelers een doorbraakpoging kan wagen. Dit is voor geen de partijen mogelijk. Wit mag zich echter niet met de volgende variant inlaten: 1.fxg4, fxg4 2.hxg4, hxg4 Nu blijkt zwart ineens te kunnen doorbreken via f3. Er is een algemene regel dat een doorbraak mogelijk is wanneer een der spelers op een vleugel een pionnenmeerderheid heeft. Deze regel gaat echter niet op wanneer deze meerderheid uit een dubbelpion bestaat. Zwart kan dus niet met zijn vier tegen drie pionnen doorbreken. Op dit motief zijn een aantal openingen gebaseerd. Een voorbeeld hiervan is de ruilvariant van het spaans.

Deze opening gaat als volgt:

1.e4, e5 2.Pf3, Pc6 3.Lb5, a6 4.Lxc6, dxc6 5.Pc3, f6 6.d4, exd4 7.Dxd4 In de nu ontstane stelling heeft zwart vier pionnen tegen drie op de damevleugel. Door de dubbelpion heeft hij echter geen doorbraak mogelijkheid. Wit heeft op de koningsvleugel vier tegen drie. Wit heeft daar wel doorbraak mogelijkheid. Om dit motief draait het verder de hele partij.

Nu verder met het eindspel. We voegen de koningen toe.

Analysediagram 2

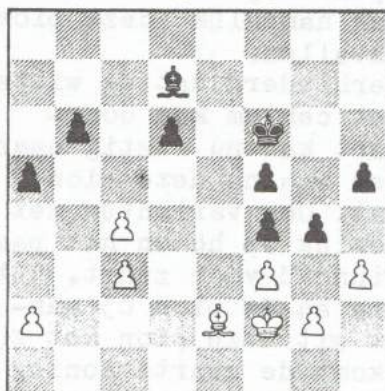

Zwart verkrijgt hierdoor nog steeds geen winstmogelijkheid. We hebben al gezien dat wit niet op g4 mag ruilen. Essentieel voor wit is het een goede centrumpositie met de koning in nemen. Wit heeft tevens de mogelijkheid de koningsvleugel definitief op slot te doen via h3-h4. Wanneer wit een winstpoging doet dient dat te geschieden via veld c5. Wit kan echter altijd zijn pion op c4 dekken.

Let er nu reeds op dat na 1.h4 de wit pion niet te nemen is, ook al heeft zwart zijn loper nog op het bord.

We gaan nu de stelling bekijken met beide lopers toegevoegd.

analysediagram 3

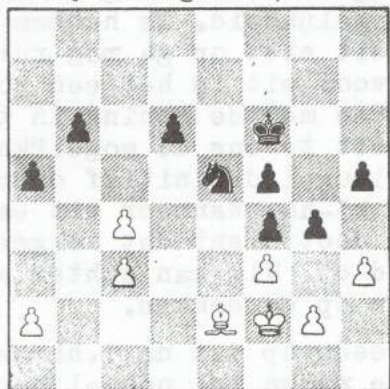
We zien nu een bekend motief. De goede tegen de slechte loper. De witte loper kijkt tegen zijn eigen pionnen aan en is daardoor slecht te noemen. De loper van zwart kijkt deels door zijn eigen stelling heen en kan daardoor de witte pionnen aanvallen. Twee zaken zijn in analysediagram 3 van belang:

a- Zolang de loper van wit op e2 staat is pion g4 drie maal aangevallen. Zwart moet dus goed aan de verdediging van deze pion denken. Hij mag zijn loper niet van de diagonaal h3-c8 verwijderen. De winstpoging van zwart met de loper op het bord via c5 is veel krachtiger dan zonder loper. Kan zwart zijn koning op c5 krijgen dan valt pion c4. Loopt zwart naar c5 dan gaat wit naar d4 en voorkomt zo net het verlies van zijn c-pion.

b- Via g4-g3 kan zwart ervoor zorgen dat de witte loper definitief slecht wordt.

We gaan nu de stelling van paard tegen loper bekijken.

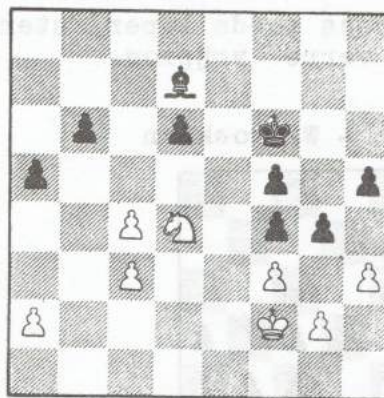
analysediagram 4

Het paard is de slechte loper te goed af. Wit kan de koningsvleugel niet vastleggen via h3-h4 zolang het paard op het bord is. Het paard kan namelijk deze pion door Pg6 aanvallen.

Het paard verhindert dat de witte koning in het centrum kan door-dringen. Zwart kan nu rustig naar c5 slenteren waarna deze pion verloren gaat. Ook varianten met de zwarte koning op h4 en het paard op c5 zijn winnend voor zwart. Het paard kan via a4 de pion c3 aanvallen. Dekkt wit deze pion met zijn koning dan komt de zwarte koning via g3 de witte stelling binnen.

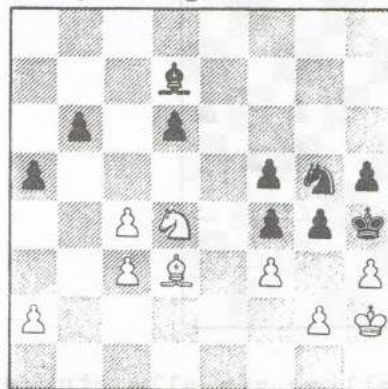
analysediagram 5

Wanneer wit het paard heeft en zwart de loper kan zwart niet winnen. Het witte paard is niet uit zijn magistrale centrumpositie te verdrijven.

We gaan nu terug naar onze beginstelling met alle stukken op het bord. Het lijkt alsof zwart de witte h-pion kan winnen. Wit beschikt echter over een tactische weerlegging. Zie analysediagram 6.

analysediagram 6

Met de koning op h4 en het paard op g5 dwingt zwart de tegenstander tot een verklaring. Wit valt echter de achtergebleven f-pion aan. In deze stelling dreigt wit zelfs mat. 1.Lxf5, Lxf5 2.Pxf5++.

Wanneer zwart in staat is zijn paard op e3 geposteerd te krijgen ziet het er ineens erg gunstig voor hem uit. Met een zwart paard op e3 komt of pion g2 of pion c3 van wit in de problemen. Het plan voor zwart bestaat uit de volgende ideeën. Zet de zwarte koning op e5, speel de d-pion op, dwing wit te slaan, sla daarna met het paard op d5 terug waarna het zwarte paard niet meer van e3 af te houden is.

Nu de partij zoals deze na het afbreken verder ging.

1.a3 Een goede zet. Anders verliest wit een pion. Bijvoorbeeld 1.Lf1,Le6. Nu mag wit de loper niet slaan, 2.Pb5, Pxc5 3.Lxc5, Lxc5 4.Pxd6, Lxa2!.

1....,Pg6! Na 1....,Le6 2.Pb5 kan zwart hoogstens zijn d-pion ruilen tegen de c pion van wit. Het is duidelijk dat de d-pion meer waard is zodat zwart nooit op deze ruil mag ingaan.

2.Ke1,Pe7 Voorbereiding voor de opstoot d6-d5.

3.Kd2,Ke5 4.Lf1,d5!! 5.Le2,g3 Maakt de loper definitief slecht en voorkomt problemen op g4.

6.Lf1,Le6 7.Pxe6?,Kxe6 8.Kc2,Kd6

9.Kb3,Kc5 10.a4,dxc4 11.Lxc4,Pd5

Het paard opweg naar e3.

12.Lxd5,Kxd5 13.Kb2,Kc4 14.Kc2,b5!

15.axb5,Kxb5 en wit geeft op.

Er is nu een bekend beeld ontstaan. Zwart heeft de 'verre' vrijpion. Het recept luidt: offer de verre pion op om een winnende positie met de koning in te nemen. Voorbeeld:

16.Kb3,a4+ 17.Ka3,Kc4 18.Kxa4,Kxc3

19.Kb5,Kd3 20.Kc5,Ke3 21.Kd5,Kf2

22.Ke5,Kxg2 23.Kxf4,Kf2 en zwart wint doordat de g-pion niet meer tegen is te houden.

Willem Broekman

MINIATUURTJES

S.Tarrasch - E.Bogoljubow
(Gothenburg, 1920)

1.d4,Pf6; 2.c4,e6; 3.Pf3,b6;
4. Lg5,Lb7; 5.e3,h6; 6.Lh4,
Lb4+; 7.Pbd2,g5; 8.Lg3,g4;
9.Pe5,Pe4 (0-1).

R.Pokorny - G.Wurtz
(Weymouth, 1968)

1.e4,e5; 2.Pc3,Pf6; 3.f4,d5;
4.fxe5,Pe4; 5.Pf3,Lg4; 6.Le2,
Pc3; 7.bc3,c6; 8.O-O,Le7; 9.
Pd4,Le2; 10.De2,O-O; 11.Pf5,
Pd7; 12.d4,Te8; 13.Dg4 (1-0).

L.Schmid - H-Westerinen
(Bamberg, 1968)

1.c4,e5; 2.Pc3,Pf6. 3.Pf3,d6;
4.d4,e4; 5.Pg5,Lf5; 6.g4,Lg4;
7.Lg2,Pc6; 8.Pge4,Pe4; 9.
Pe4,Dd7; 10.h3,Lf5; 11.Pg3,
Lg6; 12.h4,h6; 13.Db3,Pd4;
14.De3+,Pe6; 15.f4,f5; 16.
Lb7,Td8; 17.Lc6 (1-0).

P.Morphy - G.Laroche
(Parijs, 1859)

1.e4,e5; 2.Pf3,Pc6; 3.Lc4,
Lc5; 4.b4,Lb4; 5.c3,La5; 6.
d4,Pf6; 7.de5,Pf4; 8.Lg5,f6;
9.ef6,Pf6; 10.e5,h6; 11.ef6,
hg5; 12.fg7,De7; 13.De2,(1-0)

A.Wehrle - R.Goode
(Stockholm, 1935)

1.e4,c5; 2.Pf3,Pc6; 3.d4,cd4;
4.Pd4,Pf6; 5.Pc3,d6; 6.Lg5,e6;
7.Dd2,Le7; 8.O-O-O,a6; 9.f4,
Dc7; 10.Pc6,bc6; 11.Lc4,d5;
12.Lf6,Lf6; 13.ed5,cd5; 14.
Ld5,Lc3; 15.Lc6+,Ke7; 16.Dc3,
Df4+; 17.Kd1 (1-0)

JAN TIMMAN DE SCHAKER IN DUEL MET ZICHZELF

Per jaar doet hij mee aan zo'n zeven toernooien die steeds enkele weken duren. Daar ontmoet hij telkens weer een aantal mensen uit de internationale schakers-top – een betrekkelijk vaste ploeg.

Het beeld van die topschaker is vertekend, vindt hij. Zulke vreemde vogels als wel eens gedacht wordt zijn het niet; toch is het ploegje denkers die elkaar achterna reizen van Las Palmas naar Rio, van Moskou naar Wijk aan Zee, ook in zijn ogen een markant gezelschap dat hem fascineert. Hij voelt zich wel verwant met dat groepje aan de top. Maar tot intens contact komt het toch zelden – elk gesprek tussen topschakers komt tenslotte altijd weer op hetzelfde neer: Schaken.

De ontmoeting blijft veelal beperkt tot dat lang tevoren afgesproken rendez-vous aan het schaakbord. Daar zitten ze dan urenlang zwijgend tegenover elkaar, die denkend over problemen die in hun uiterste consequenties alleen zijn na te voelen voor een kleine groep van kenners.

Het zijn ingetogen, ogenschijnlijk zelfs saaie ontmoetingen, evenwel gesitueerd op exotische locaties – Las Palmas, Reykjavik, Koeala Loempoer, Bugojno. De echte fans verbinden die oorden met avonturen van de geest die daar binnenskamers zijn beleefd.

Wat drijft Timman daarbij?

Het geld dat te winnen valt is natuurlijk nodig om te leven. (Een schaker aan de top kan daar redelijk van rondkomen, de wereldkampioen wordt rijk.)

Roem zegt Timman minder. De bekendheid kan hem zelfs gaan tegenstaan – het gaat ten koste van je rust.

Wat hem vooral drijft is de wil om het goed te doen. Niet het winstpunt of de toernooiprijs is dan van belang, maar het verlangen om telkens weer te bewijzen dat de eigen stijl van spelen, het eigen inzicht toch het beste is. De kracht zien van het eigen gelijk, dat is de beloning. Dat, plus de eer die daaraan is verbonden.

Hij wil het gevoel hebben iets te betekenen in het schaken. Toen hij bij een belangrijk toernooi in Rio de Ja-

neiro onder de maat bleef, voortijdig werd uitgeschakeld op de weg naar het wereldkampioenschap en op basis van die uitslag niet eens meer meetelde in de wereldtop – toen zakte zijn vorm meteen nog verder in.

Hij had het gevoel ineens niets bijzonders meer te zijn. Kort tevoren nog was hij één van de besten ter wereld, nu hoorde hij niet eens meer bij de eerste acht. Dat bezorgde hem een terugval die een half jaar doorzette, een half jaar waarin hij sneller dan voorheen teleurgesteld raakte door een slecht resultaat en meer dan vroeger aangeslagen raakte wanneer hij een fout gemaakt had. Alles, leek het wel, zat hem toen tegen.

Die neergaande beweging, aan het schaakbord begonnen, zou ook alleen aan het schaakbord weer overwonnen kunnen worden. Dat gebeurde dan ook, een half jaar na Rio, in Bugojno toen hij speelde tegen Gligoric. Timman had zwart. De partij mondde uit in een eindspel dat normaal gesproken eindigt in remise. Toen kwam het keerpunt. De vechtlust keerde weer.

Timman merkte bij zichzelf dat hij eindelijk weer in vorm was. Halverwege de partij had hij nog steeds geen enkele fout gemaakt en dat op zichzelf kan al als een prestatie aanvoelen.

De oude hardheid, de discipline van de doorgewinterde toernooispeler had hij eindelijk weer hervonden. Het weggezakte zelfvertrouwen keerde weer. Timman won, na elf uur spelen, in negentig zetten.

HIJ WANTROUWT ZIJN EIGEN GEVOEELENS

De eigen zwakte kan de ergste vijand zijn. De schaker is dan allereerst in duel met zichzelf. Zelfkennis en zelfbeheersing zijn dan de wapenen.

Timman heeft voor zichzelf bedacht hoe hij de eigen zwakheid kan bestrijden. Dat kan een ander je niet»

zeggen, meent hij. Een ander zou je eerst door en door moeten kennen om iets te kunnen zeggen over de manier waarop je je mentale kracht en zwakte het beste kan hanteren.

Hij heeft het zelf bedacht. Hij heeft onverbiddelijk nagedacht over de keren dat het misging. Hij heeft zich daarbij afgevraagd: Waarom ging het toen mis en wat moet ik daaraan doen?

Hij heeft naast het spel vooral ook zichzelf leren kennen.

Hij weet nu hoe ondermijnd het kan zijn, iets simpels over het hoofd te zien. Het is hem herhaaldelijk gebeurd – diepe varianten had hij in een bepaalde stelling goed doorzien, maar wat voor de hand lag was hem dan ontgaan. Dat is soms fnuikend. Er kan een moment komen dat je dan ineens geen zin meer hebt. Na zo'n blunder kun je denken, ik maak me niet meer druk, ik geef het op.

Hij kent nu die reactie. Hij laat dat gevoel van verslagenheid nu niet meer gelden. Hij geeft zichzelf eventjes de tijd – een paar minuten maar – om wat te mokken over zo'n misser, dan concentreert hij zich weer op het spel. Hij heeft besloten dat het onjuist is, op te houden als het een keer is misgegaan. Je oefent je vak niet goed uit als je dan zomaar opgeeft. Dóór kunnen gaan, ook na een blunder, dat hoort bij je talent. Alleen als je dat vermogen hebt kun je doordringen tot de wereldtop.

Hij wantrouwt zijn eigen gevoelens.

Hij is nogal eens ontevreden over de stelling die hij heeft bereikt. Maar hij zet een vraagteken bij die ontevredenheid – zover zelfs gaat de zelfbeschouwing. Die ontevredenheid zou immers wel eens kunnen voortvloeien uit een overmaat aan waakzaamheid.

Omgekeerd kan ook tevredenheid natuurlijk heel gevaarlijk zijn. Het is hem overkomen dat het faliekant verkeerd ging juist nadat hij heel tevreden was geweest over de bereikte stelling. Om dat te voorkomen spiegelt hij zich aan Tarrasch, een man met een optimistische kijk op het leven en een gezonde hoeveelheid eigendunk die niettemin zichzelf graag voorhield, ook in een gewonnen stelling: als ik nu de allerbeste zet doe, maak ik er misschien nog net remise van.

VAN NATURE HEEFT HIJ GEEN DISCIPLINE

Hij wil voldoen aan de eisen van het spel. Wie dat niet kan, moet een ander vak kiezen, vindt hij. Wat Hübner bij voorbeeld heeft gedaan, ophouden omdat de publiciteit en de aandacht van het publiek hem te veel werden – dat doe je niet. Die druk van de omgeving, als je daar niet tegen kan, dan moet je niet beginnen aan dit vak.

Voor tijdnoed, zegt hij, geldt hetzelfde. In tijdnoed zit-

ten, als je daar zenuwachtig van wordt moet je niet aan wedstrijdschaak beginnen, dan kun je beter aan correspondentieschaak gaan doen, zet voor zet doorgeven via de post.

Hij speelt geregeld eigen partijen uit het verleden na. Hij herinnert zich dan wat hem destijds voor ogen stond en hij merkt dat hij over datzelfde spelverloop op dit moment andere en betere ideeën heeft. Hij ziet nu waar het toen fout ging.

Bij die reconstructie zoekt hij geen excuus. Hij weigert dan te zeggen: ik werd daar afgeleid of ik voelde mij niet lekker. De fout is bij het spel gemaakt, de oorzaak dient gezocht te worden bij de speler.

Het vak eist discipline. Hij heeft die van nature niet. Ook discipline heeft hij zichzelf eigen moeten maken.

Hij stelt zich limieten bij het gebruik van de beschikbare tijd (twee en een half uur voor veertig zetten). Hij doet de zet dan binnen de tijd die hij daarvoor heeft uitgetrokken, niet later, maar – en dat ligt minder voor de hand – ook niet eerder dan noodzakelijk. In een moeilijke situatie bepaalt hij hoeveel minuten bedenktijd hij voor een bepaalde zet kan uittrekken. Heeft hij het antwoord al eerder gevonden, dan houdt hij toch aan die zelfgekozen tijdlimiet vast. Hij bekijkt alles nog een keer en zet pas als de zelfgestelde tijd verstreken is.

HIJ MOET ZICH AFSLUITEN TIJDENS EEN TOERNOOI

Eén zitting kan vijf uur duren. Vijf uur lang de concentratie bewaren – vroeger viel hem dat moeilijk, nu is hij ook daar aan gewend geraakt.

Gedurende het toernooi schermt hij zich af voor zijn omgeving. Ruzie of ergernis zouden hem uit de concentratie kunnen halen. Persoonlijke afspraken maakt hij daarom in die periode niet zodat er weinig storends kan gebeuren. Zijn vrouw beseft dat zij zich af moet sluiten tijdens het spelen van een toernooi. Hij verwacht dat van haar, zoals zij dat ook van hem verwachten mag als haar werk (psychologie) haar aandacht vraagt. Je moet, vindt hij, wat dat betreft elkaars belangen kennen.

Hij is een late starter. In Nederland wordt om één uur 's middags met spelen begonnen. In het buitenland is dat meestal nog een paar uur later – drie uur, half vier in de middag. Dat ligt hem beter.

Op een toernooidag bouwt hij in de loop van de ochtend geleidelijk zijn concentratie op. Uiterlijk mag er dan misschien nog weinig aan hem te merken zijn, een gesprek gaat hij dan toch al bij voorkeur uit de weg. Zo'n half uur voor het begin van de partij sluit hij zich nog sterker af. Hij is dan gespannen. Er is nog weinig communicatie meer met wie dan ook in zijn omge-»

ving. Hij warmt zichzelf dan op, brengt zich in de sfeer. Hij heeft graag een speelzaal in het hotel waar hij logeert. In de rij staan voor een bus of praten met een taxichauffeur kort voor de aanvang valt hem moeilijk. Zijn gedachten zijn dan al bij de komende partij.

Dat is een ongerichte aandacht. Hij maakt dan geen plannen, neemt zichzelf niet een bepaalde strategie voor. Hij verschilt daarin van vele anderen. Wanneer zij met wit spelen hebben zij de eerste zet vaak lang tevoren al gekozen. Hij neemt ook die beslissing pas als hij aan het bord zit.

GEWIP OF GEWIEBEL DEERT HEM NIET

Excentrieke eisen zijn hem vreemd. Hij vraagt niet, zoals andere topschakers, om een speciale stoel. Wel heeft hij een hekel aan het spelen met plastic stukken. Een slechte lichtval op het bord kan hem hinderen en bij het toernooi een appartement toegewezen krijgen waar hij zelf zijn bed moet opmaken is hem een gruwel.

Tijdens het spel zal hij zich niet snel uit zijn concentratie laten brengen. Van lawaai om hem heen heeft hij nauwelijks last. Een drillboor op enige afstand zou hem kunnen hinderen, maar gevarieerd kabaal, geroezemoes bij voorbeeld in de zaal, doet hem niets. Om die beheersing te bereiken heeft hij thuis bij het doornemen van een schaakprobleem herhaaldelijk met opzet een plaat gedraaid.

Gewip of gewiebel van de tegenstander deert hem niet. Extreem gedrag van de tegenstander legt hij altijd in zijn eigen voordeel uit: dat moet dan, denkt hij, nervositeit zijn van die ander.

Slecht eten zou irritatie in de hand kunnen werken. Waar hij ook speelt zoekt hij dan ook zo snel mogelijk een restaurant op waarvan hij weet dat het eten er smakelijk en betrouwbaar is. Wanneer hij die plek gevonden heeft, blijft hij dat adres ook trouw.

De nachtrust is zelden een probleem. Hij heeft het zich eigen gemaakt, onder alle omstandigheden goed te kunnen slapen. Dat vermogen hoort, vindt hij, bij de routine van het vak.

Andere schakers zoeken soms dagen naar een kamer waarin zij de slaap kunnen vatten. Rusteloos gaan zij dan van het ene hotel naar het andere. Timman kan slapen waar en wanneer hij wil. Nadat hij 's ochtends een afgebroken partij van de vorige dagen heeft voortgezet en die middag weer voor een nieuwe partij aan het bord zal moeten zitten, gebruikt hij de paar uur daartussen meestal voor een korte slaap. Ook dat is geen probleem.

Toch merkt hij op den duur wel bij zichzelf de druk van de discipline. De afsluiting van het toernooi, de

uitreiking van de prijzen, ervaart hij als de overgang naar een volkomen ander leven, een leven waarin alle zorg verdwenen is. Terwijl hij tijdens het hele toernooi niet of nauwelijks gedronken heeft, raakt hij die avond meestal flink aangeschoten.

Opwindend lijkt het topschaak niet als hij daarover aan het woord is. Zoals hij het schetst is het eerder toch een koel, bedachtzaam manoeuvreren. Alleen al geen fouten maken is dan bevredigend en vaak zelfs even indrukwekkend als een goed doordachte vondst. Het kleine voordeel dat op een bepaald moment verkregen is, weten te behouden en te koesteren en geleidelijk aan tot winst te verdichten – dat is de opgave. Grote gebaren en gedurfde aanvallen passen daar niet bij. Op spectaculaire uitschieters kan de professionele schaker niet teren.

Natuurlijk, uitsluitend op die routine spelen zou ten slotte kunnen leiden tot een afkeer van het spel. Als het goed gaat, als hij geregeld goede resultaten heeft, moet er van tijd tot tijd toch wel een partij zijn waarin iets bijzonders gebeurt, het vak zou hem anders gaan tegenstaan, zo vreest hij. Maar ook daarover praat hij zonder de opwindende die zou kunnen voortvloeien uit het spel. Nu en dan een partij waarin iets bijzonders gebeurt; hij heeft dat nodig, zegt hij, om de motor draaiende te kunnen houden. De indruk blijft bestaan dat hij zich een ernstige taak gesteld heeft: Telkenmale weer bewijzen dat zijn inzicht in de stand van zaken op het bord het juiste is geweest.

DE EER DIE VOOR DE WINNAAR IS WEGGELEGD

De vraag of hij wil streven naar het wereldkampioenschap laat hij liever onbeantwoord. De weg daarheen is lang, pas over drie jaar kan hij een poging wagen. Te veel toernooien liggen daartussen om dat nu al te kunnen overzien. Hij denkt er liever niet over na. Het zijn te veel stappen die hij dan in gedachten nu al zou moeten nemen. „Het is niet handig,” zegt hij, „om die gedachte aan het wereldkampioenschap nu al te koesteren.”

Of hij meedoet aan een toernooi laat hij de komende tijd vooral afhangen van de vraag wie er nog meer meedoen, dat betekent: of er veel eer te behalen valt. Na de inkomsten, na de bevestiging van het eigen inzicht, is dat vooral toch de winst waarnaar hij reikt: de eer die voor de winnaar weggelegd is. Hij kan zich dan ook voorstellen dat wanneer hij wereldkampioen zou zijn of onaantastbaar hoog stond op de ranglijst, dat dan bij hem de belangstelling voor het spel toch wel zou kunnen tanen.

De wil om te winnen, denkt hij, zou verslappen als er voor hem geen eer meer te behalen viel. «

jeugdcompetitie

Informatiebulletin nr. 21

Interne competitie

Uitslagen van de 18e ronde op 19 januari

Michiel Magnée	- André Smaal	0 - 1
Michel Togni	- Laurens Smaal	0 - 1
Martin Piller	- Erwin Matse	afgeb.
Robert Hoorn	- Patrick Bergman	1 - 0
Peter van der Toorn	- Wilco Rademaker	1 - 0
Marc Verheugd	- Michiel Adriaanse	1 - 0
Sander Hilgenga	- Edward van der Poort	0 - 1
Hans Ooms	- Marnix Evers	1 - 0
Gilbert Wolff	- Igor Coene	0 - 1
Janna van Hilten	- Pépin Saelman	0 - 1
Niels Bos	- Remco van Oosten	1 - 0
Sebastiaan Vingerhoed	- Coen Hanschke	1 - 0
Alexander Bierman	- Ingrid Bezemer	1 - 0
Henk Peters	- Perry Oschmann	0 - 1
Rogier Veeren	- Brigitte Schoonen	0 - 1
Jeroen van de Pol	- Misha Fidelis	0 - 1
Bjørn Roobol	- George van Wensveen	1 - 0
Marcel Dusoswa	- Patrick de Vries	0 - 1
Robin Fries	- Reinier Dusoswa	1 - 0
Edwin Enthoven	- Manon Melief	0 - 1
Niels Veldhuizen	- Remco Batelaan	1 - 0

Stand

1. André Smaal	924	Alexander Bierman	428
2. Laurens Smaal	900 $\frac{1}{2}$	25. Helmert-Jan v.d. Slik	402 $\frac{1}{2}$
3. Erwin Matse	698	26. Remco van Oosten	398
4. Robert Hoorn	695	27. Coen Hanschke	384
5. Michel Togni	679	28. Perry Oschmann	378
6. Michiel Magnée	673 $\frac{1}{2}$	29. Brigitte Schoonen	362 $\frac{1}{2}$
7. Martin Piller	669 $\frac{1}{2}$	30. Ingrid Bezemer	341 $\frac{1}{2}$
8. Marc Verheugd	645 $\frac{1}{2}$	31. Misha Fidelis	331 $\frac{1}{2}$
9. Edward van der Poort	631 $\frac{1}{2}$	32. Henk Peters	312
Peter van der Toorn	631 $\frac{1}{2}$	33. Jeroen van de Pol	272
11. Patrick Bergman	602 $\frac{1}{2}$	34. Rogier Veeren	271
12. Wilco Rademaker	594 $\frac{1}{2}$	35. Edwin Enthoven	264 $\frac{1}{2}$
13. Hans Ooms	578	36. Bjørn Roobol	259 $\frac{1}{2}$
14. Igor Coene	567 $\frac{1}{2}$	37. Niels Veldhuizen	247
15. Michiel Adriaanse	535	38. Patrick de Vries	234 $\frac{1}{2}$
16. Sander Hilgenga	526	39. Remko Batelaan	230 $\frac{1}{2}$
17. Marnix Evers	495 $\frac{1}{2}$	40. George van Wensveen	223
18. Gilbert Wolff	470	Floris Broekman	223
19. Pépin Saelman	465 $\frac{1}{2}$	42. Robin Fries	188
20. Niels Bos	460 $\frac{1}{2}$	43. Marcel Dusoswa	124 $\frac{1}{2}$
21. Sebastiaan Vingerhoed	437	44. Reinier Dusoswa	114 $\frac{1}{2}$
22. Janna van Hilten	433 $\frac{1}{2}$		
23. Manon Melief	428		

Het lijkt haast geen twijfel dat er nog maar twee gegadigden over zijn voor de titel van 'ladderkampioen': André en Laurens Smaal. Zij hebben een voorsprong van 200 punten en méér op hun naaste belager Erwin Matse, in 'normale' schaaktermen omgerekend betekent dit dat zij drie volle punten voor staan. En dat met nog 9 ronden te spelen.

Maar, er zitten nog enkele addertjes onder het gras, in de vorm van een groot aantal afgebroken partijen. Kampioen afgebroken partijen is ongetwijfeld Erwin Matse, die er zeven (!) heeft. Wint hij ze allemaal, dan komt hij aan de leiding! Een andere afgebroken partijen-verzamelaar is Gilbert Wolff met 4. Ook hij kan, bij winst in die partijen, aardig op de ladder klimmen. De afgebroken partijen worden vandaag zoveel mogelijk uitgespeeld. Daarna volgt de vierde herwaardering en beginnen we met de laatste 9 ronden in de laddercompetitie.

Het wordt, op tweederde van de competitie, ook interessant om te kijken naar de rangschikking en de indeling in groepen. Jullie weten dat er na de 27e ronde groepen van 6 worden gevormd op basis van de eindstand van de ladder en dat die groepen verder spelen om het kampioenschap (in groep 1) en om de prijzen (twee per groep). Er komt dus straks een streep te staan onder plaats 6, 12, 18, 24, 30 en 36; en de laatste groep bestaat uit 8 spelers. Tenminste, als het aantal jeugdspelers zo blijft. Ieder kan dus zien in welke groep hij op het ogenblik terecht zou komen, en wat hij nog moet doen om in een hogere groep te belanden.

Nog even over die afgebroken partijen. Het zijn er namelijk veel meer dan andere jaren. Ik vind dat een goed teken, want het duidt er op dat de spelers beter nadenken, beter hun tijd gebruiken en meer aan elkaar gewaagd zijn. Voor veel schakers is de 70 minuten die nu beschikbaar zijn dus te weinig tijd!

Ik zou niet een, twee, drie een oplossing weten hoe voor de jeugdpartijen méér tijd uit te trekken. Langer doorgaan dan acht uur kan nauwelijks, want dan komen de senioren in de knel. En eerder beginnen dan kwart voor zeven? Wat mij betreft kunnen we om half zeven beginnen, maar ik denk dat dan in veel huishoudens het avondeten-ritme in de war komt.

Een mogelijkheid is misschien om de schaaklessen op de dinsdagavonden van kwart voor zeven tot kwart voor acht te houden en de jeugdcompetitie naar de donderdag te verplaatsen, waar dan tijd is van bijvoorbeeld zeven uur tot half negen.

Dit is zo maar een idee van mij, maar misschien toch niet zo'n gek idee. Denken jullie er ook eens over na en praat er thuis met je ouders over. Jullie reacties hoor ik graag.

Als er al iets zou veranderen, dan gaat dat op zijn vroegst pas in bij het volgende seizoen. Dit lopende seizoen blijft de jeugdcompetitie dus gewoon op dinsdag.

Externe competitie

Van de externe HSB-competitie is er weinig nieuws te melden. De resultaten van de jeugdachtballen Promotie 7 en Promotie 8 kunnen jullie elders in dit blad vinden.

De eerstvolgende wedstrijden worden pas in maart gespeeld.

Op dinsdag 2 maart speelt Promotie 8 thuis tegen Corbulo 3 uit Leidschendam. Promotie 7 speelt op 16 maart, ook thuis, tegen DSC 4 uit Delft. De opstellingen worden ongeveer twee weken tevoren bekend gemaakt.

Wel gaat binnenkort van start de externe jeugdcompetitie in de categorieën tot 16 en tot 20 jaar waarvoor enkele vijftallen zijn ingeschreven. Zij spelen uit- en thuiswedstrijden. Henk Luitjes regelt deze competitie en hij zal binnenkort het speelschema en de opstellingen bekend maken.

De jeugdcompetitie tot 13 jaar wordt op twee zaterdagen in maart centraal in Den Haag gespeeld. De data zijn 20 en 27 maart. In het volgende clubblad volgt hierover meer nieuws.

PARTIJEN VAN DE JEUGDMichiel Adriaanse - Patrick Bergman

1. e4 e5 2. Pf3 Pc6 3. Pc3 Lb4 4. Lb5 Lxc3 5. Lxc6 Lxb2 6. Lxb2 dxc6 7. 0-0 f6 8. d4 exd4 9. Lxd4 Lg4 10. Dd3 Lxf3 11. Dxf3 Dxd4 12. Tad1 De5 13. Td3 Pe7 14. Tfd1 0-0 15. Dg4 f5 16. exf5 Dxf5 17. Dc4+ Df7 18. Dd4 h6 19. f3 Dxa2 20. Dc3 Df7 21. Te1 Tad8 22. Tde3 Pd5 23. Dc5 Pxe3 24. Txe3 Tfe8? (Dxf2+ en Df1 mat!) 25. Tc3 Td2 26. h3 Te1+ 27. Kh2 Df4 (0-1)

Michel Togni - Michiel Besseling (Jan Timman 1, bord 4)

1. e4 Pf6 2. d3 d5 3. e5 Ped7 4. f4 e6 5. Pf3 c5 6. c3 Pc6 7. Le3 Le7 8. d4 0-0 9. Dc2 b6 10. Ld3 f5 11. Pbd2 Pdb8 12. 0-0-0 cxd4 13. Pxd4 Pxd4 14. cxd4 La6 15. Pb3 Dd7 16. Kb1 Tc8 17. De2 Ld3x 18. Dxd3 Da4 19. Tc1 Pc6 20. a3 Pa5 21. Txc8+ Txc8 22. Pxa5 Dxa5 23. Db3 b5 24. Tc1 Txc1+ 25. Kxc1 De1+ 26. Kc2 Kf7 27. Dd3 Dh1 28. Lf2 Dxc2 29. Dg3 Dxc3 30. Lxc3 h6 31. h4 Kg6 32. Kd2 Kh5 33. Ke2 Lxh4 34. Lxh4 Kxh4 35. Kf3 Kh3 36. b4 a6 37. Kf2 Kg4 (0-1)

Martin Piller - H. de Vries (Jan Timman 1, bord 8)

1. e4 e6 2. d4 d5 3. Pc3 Lb4 4. exd5 exd5 5. Pf3 Pf6 6. Ld3 0-0 7. 0-0 Lg4 8. h3 Lxf3 9. Dxf3 Pc6 10. Pe2 Ld6 11. Lg5 Le7 12. Lxf6 Lxf6 13. c4 dxc4 14. Lxc4 Pxd4 15. Pxd4 Dxd4 16. Ld5 c6 17. Le4 Tfe8 18. Tfe1 Tad8 19. Te2 g6 20. Tae1 Le5 21. Dd3 Dxd3 22. Lxd3 Txd3 23. Txe5 Txe5 24. Txe5 Kf8 25. Kf1 Td2 26. Ta5 Txb2 27. Txa7 c5 28. Ke1 c4 29. Ta3 b5 30. Ta8+ Kg7 31. Kd1 c3 32. Tc8 b4 33. Kc1 Txa2 34. Kb1 Txf2 35. Tb8 Txc2 36. Txb4 Tb2+ (0-1)

Uit het HSB-kampioenschap tot 13 jaar, waar Patrick Bergman fraai op de 2e plaats beslag legde. Eerst de partij tegen de kampioen:

Patrick Bergman - Johan Tjandra (Wassenaar)

1. d4 d5 2. Pc3 Pf6 3. Lf4 Pc6 4. Pb5 e5 5. Lxe5 Pxe5 6. dxe5 Pg4 7. h3 Pxe5 8. Pc3 d4 9. Pb5 Lc5 10. g3 0-0 11. Lg2 a6 12. Pa3 Lb4+ 13. c3 Lxa3 14. bxa3 dxc3 15. Dc2 Dd2+ 16. Dxd2 cxd2+ 17. Kxd2 Pc4+ 18. Kd1 Pxa3 19. Pf3 Le6 20. Tc1 Tad8+ 21. Pd2 Pc4 22. Tc2 b5 23. Ke1 Lf5 24. Le4 Lxe4 25. Pxe4 Td7 26. Pc5 Td5 27. Pxa6 Tfd8 28. Tc1 Pb2 29. Kf1 Td1+ 30. Txd1 Txd1+ 31. Kg2 Td2 32. Pc7x Txe2 33. Pxb5 Pd3 34. Tf1 Txa2 35. Pc3 Tc2 36. Pe4 f5 37. Pd6 g6 38. h4 f4 39. Kf3 Txf2+ 40. Txf2 Pxf2 41. Kxf2 fxg3+ 42. Kxc3 h5 43. Pe4? (Hier kan wit winnen met Kf4 Kf7 44. Kg5, waarna hij met zijn paard de beide pionnen van zwart oppeuzelt) Kf7 44. Kf4 Ke6 45. Kg5 Kf7 46. Pd6+ Kg7 47. Pe8+ Kf7 48. Kh6? (wit moet met zijn paard de pionnen pakken, niet met zijn koning) Kxe8 49. Kxc6 Kf8 50. Kxh5 Kg7 51. Kg5 Kh7 ($\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$)

Kees Versluijs (Scheve Toren) - Patrick Bergman

1. e4 e5 2. Pf3 Pc6 3. Pc3 Lb4 4. Lb5 Pge7 5. d4 Lxc3+ 6. bxc3 a6 7. Lxc6 Pxc6 8. d5 Pe7 9. Pxe5 d6 10. Pc4 0-0 11. 0-0 Pg6 12. Lf4? Pxf4 13. Df3 Dg5 14. Kh1 Lg4 15. Dg3 Pe2 16. De3 Pf4 17. f3 Lh3 18. g3 Lxf1 19. Txf1 Ph3 20. Dxc5 Pxc5 21. e5 b5 22. Pe3 dxe5 23. h4 Pxf3 24. Txf3 h6 25. c4 b4 26. c5 Tac8 27. Pf5 Tcd8 28. c3 g6 29. Pxb6+ Kg7 30. Pg4 bxc3 31. Txc3 Txd5 32. c6 Te8 33. Te3 e4 34. Kg2 Td2+ 35. Kh3 f5 36. Ph2 Txa2 37. Pf3 Tc2 38. Pd4 Tc4 39. Pf3 Txc6 40. Pg5 a5 41. g4 f4 42. Txe4 Txe4 43. Pxe4 a4 44. Pd2 a3 45. Pb3 a2 46. Pa1 Tc1 47. h5 g5 48. Pb3 Tc3+ (0-1)

Jeugdteam in finale Nederlands schaakkampioenschap

Zoetermeer – Een jeugdteam van de schaakvereniging Promotie is doorgedrongen tot de finale van het Nederlands kampioenschap voor vijftallen in de categorie 17 tot 20 jaar.

In deze finale spelen naast Promotie de schaakverenigingen Spijkenisse, Middelburg en de Pion (Groesbeek). Voor de finale is de uitslag van de wedstrijd Promotie - de Pion, 3-2 uit de voorronden geldig zodat met twee matchpunten aan de finale wordt begonnen. De finale wordt gespeeld op 6 maart en 3 april.

Het team van Promotie bestaat uit Wim de Kok, Henk Noordhoek, Bernard Bannink, Andreas Lind, Gerhard Eggink en de reserves Richard Wong en Dick Mans. Tot nu toe heeft Wim de Kok een uitstekende prestatie geleverd door aan het eerste bord $5\frac{1}{2}$ uit zes partijen te scoren.

In de halve finale is het team van Promotie met miniem verschil op de eerste plaats geëindigd. De uitslag was:

team	matchpunten	bordpunten
Promotie	4	10
de Pion	4	$9\frac{1}{2}$
Laren	4	$7\frac{1}{2}$
Dos (Amsterdam)	0	3

Een verschil in bordpunten was bepalend welke twee teams overgingen naar de finale.

Bovenstaand bericht uit Het Streekblad van 15 januari zal iedere rechtgeaarde Promotiër deugd doen. Opnieuw doet een Promotie-team een serieuze gooi naar het kampioenschap van Nederland. Vorig jaar gelukte dat aan het team tot 16 jaar, met Wim de Kok en Andreas Lind die ook nu weer van de partij zijn. Dit jaar is het Promotie-team een categorie opgeschoven: het hoort nu tot de categorie tot 20 jaar.

Of er opnieuw een kampioenschap in zit? Laat ik me maar niet aan voorspellingen wagen. Maar, de kans zit er in, zeker omdat Promotie een overwinning uit de halve finale op De Pion meeneemt in de finale.

Wim de Kok is uitstekend op dreef en voert met $5\frac{1}{2}$ uit 6 het topscorersklassement van het eerste bord aan. De scores van de andere Promotie-spelers zijn:

Henk Noordhoek	$2\frac{1}{2}$ uit 6	Gerhard Eggink	2 uit 5
Bernard Bannink	4 uit 6	Richard Wong	2 uit 3
Andreas Lind	$2\frac{1}{2}$ uit 3	Dick Mans	0 uit 1

De twee beslissende ronden tegen Middelburg en Spijkenisse worden gespeeld op 6 maart en 3 april a.s. Er wordt gespeeld in Baarn, niet in 't Treffpunt, maar in 't Brandpunt, Oude Utrechtseweg 4a. U mag best komen kijken, graag zelfs. Belangstelling van de zijde van de vereniging kan, dunkt mij, slechts een positieve uitwerking op de spelers hebben.

CURT HANSEN JEUGDKAMPIOEN VAN EUROPA

Tot verrassing van vrijwel iedereen werd Curt Hansen uit Denemarken enkele weken geleden in het Gasunietoernooi in Groningen jeugdkampioen van Europa. Hij verdiende daarmee de titel van Internationaal Meester. Zijn titel was verrassend, omdat de Israëliër Alon Greenfeld als de grote favoriet gold, maar deze faalde op het beslissende moment.

Voor een van de spelers van Promotie is Curt Hansen geen onbekende. Uiteraard bedoel ik dan Wim de Kok, die twee jaar geleden tezamen met de Deen en ook met de eveneens in Groningen aanwezige Schot Marc Condie deelnam aan het jeugdtoernooi in het Franse Bagneux. Dat toernooi werd door Curt Hansen gewonnen, Wim werd derde en Marc Condie zesde.

In de laatste ronde speelden Wim en Curt tegen elkaar, in feite om de eerste plaats. Wim moest winnen om eerste te worden, Curt had voldoende aan remise. De partij is een goed voorbeeld van de speelwijze van beide spelers, die nogal positioneel zijn ingesteld. Het werd remise en beide spelers waren daar tevreden mee; Curt, omdat hij de eerste plaats behaalde; Wim, omdat hij tegen de Deen, die in dat toernooi zeer sterk speelde, een remise had behaald, waarmee hij tevens zijn eigen hoge klassering veilig stelde.

Wim de Kok - Curt Hansen (Bagneux, 7 september 1979)

1. c4 Pf6 2. Pc3 g6 3. b3 (dit geeft natuurlijk geen openingsvoordeel, maar ik speelde de zet, omdat ik destijds nog niets tegen het Konings-Indisch had gevonden) Lg7 4. Lb2 0-0 5. g3 e5 6. Lg2 Pc6 7. Pf3 d6 8. 0-0 Te8 9. d3 Lg4 10. h3 Ld7 11. Pe1 Dc8 12. Kh2 Pd4 13. Pc2 c6(?) 14. Pe4! Pxe4 15. dxe4 Pxc2 16. Dxc2 Dc7 17. Tad1 Tad8 18. Lc1 (Hansen vreesde 18.c5) ...c5 19. Td3 Lc6 20. Tfd1 Td7 21. Le3 b6 22. T3d2 f6 23. h4! Ted8 24. Lh3 Te7 (Hier bood Hansen remise aan. Wit staat beter en daarom speelde ik verder want bij winst zou ik eerste worden) 25. g4 h6 26. f3 (Ik zag niks beters: op 26. g5 volgt 26...fxg5 27. hxg5 h5) ...a6 27. Td3 g5 28. h5 Lf8 29. Lf1 Ted7 30. Lc1 Kh8 31. e3 b5 32. T3d2 (Hier nam Hansen remise aan. Hij had echter nog wat op de damevleugel kunnen proberen. Bij goed spel kan wit het echter remise houden. Waarschijnlijk kan wit met f3-f4 op de koningsvleugel aanvallen. Ik was echter tevreden met deze remise, die mij de derde plaats opleverde. Aantekeningen: Wim de Kok).

Thom van Beekum

EINDSTANDEN TWEEDE PERIODE

Groep I

1. W.de Kok	78	pnt
2. J.Blankespoor	65	
3. W.Broekman	60	
4. H.Noordhoek	56	$\frac{1}{2}$
5. B.Bannink	56	
6. F.Hoorweg	54	
7. H.Breugem	53	$\frac{1}{2}$
J.Kalkwijk	53	$\frac{1}{2}$
9. R.Kunnen	52	$\frac{1}{3}$
10. C.Dijkman	44	$\frac{1}{3}$
11. H.Luitjes	44	vl
12. G.Toxopeus	42	$\frac{1}{3}$
13. A.Lind	41	$\frac{2}{3}$ vl.
14. G.Eggink	41	$\frac{1}{2}$
15. B.Ahlers	39	vl.
16. F.Sieben	35	
17. P.J.Wisse	34	
18. P.Briggeman	33	$\frac{1}{2}$
19. H.Buiten	29	$\frac{2}{3}$
20. P.Thomassen	29	$\frac{1}{3}$
21. J.Lipka	26	
22. A.Lodder	25	$\frac{1}{3}$
23. J.de Rijk		

Groep II

1. F.Glasbergen	58	$\frac{5}{6}$ pnt	Pr.
2. P.N.Wisse	53		Pr.
3. W.Vosselman	47		Pr.
4. R.Wong	46		Pr.
5. W.Maliepaard	44	$\frac{1}{2}$	Pr.
6. A.Voerman	44	$\frac{1}{2}$	Pr.
7. D.Mans	43	$\frac{1}{2}$	
8. H.Verroen	42		
9. G.v.d.Harst	39		
10. J.Bannink	38		
11. B.Vaartjes	37	$\frac{5}{6}$	
12. W.van Os	35	$\frac{5}{6}$	
13. G.de Jong	35		
14. G.Verveld	34		
15. C.v.d.Bogaerd	32	$\frac{2}{3}$	
16. J.Vossepoel	32	$\frac{2}{3}$	
17. H.Tieman	30	$\frac{5}{6}$	
18. H.Breuker	29	$\frac{1}{3}$	
19. G.Swart	28	$\frac{1}{2}$	
20. L.Roobol	27	$\frac{2}{3}$	
21. L.v.d.Slik	26	$\frac{1}{2}$	
22. P.van Diest	25		
J.Veldhuizen	25		vl
24. J.Hagoort	24	$\frac{1}{2}$	
25. H.v.Ruitenbeek	23	$\frac{1}{3}$	
26. C.Krabbendam	22	$\frac{1}{2}$	
27. J.Strating	21	$\frac{5}{6}$	
28. H.van Lieshout	21	$\frac{1}{2}$	
29. A.Schilperoort	21		
30. H.v.d.Helm	17		vl
31. P.Boer	12		
32. J.v.d.Kruk	9		

Groep III

1. W.Pietersma	39	$\frac{5}{6}$ pnt	Pr.
2. H.Morawek	37		Pr.
3. P.Bouts	33		Pr.
4. J.Grim	32	vl	Pr.
5. D.van Nies	30	$\frac{1}{2}$	Pr.
6. J.Kieven	30		
7. A.van Zuilen	29	$\frac{1}{3}$	
8. J.van Oosten	29		
9. D.Dijkstra	27	$\frac{2}{3}$	
10. W.Wijks	27		
11. C.de Booy	26	$\frac{2}{3}$	
12. J.Degenars	26	$\frac{1}{2}$	
13. L.Breugem	26	vl	
H.Verveld	26		
15. M.Sanderson	24	$\frac{1}{2}$ vl	
16. F.Battes	23	$\frac{2}{3}$	
17. L.Asselman	21	$\frac{1}{2}$	
18. G.Pribnow	16	$\frac{1}{2}$	
19. T.Bos	14		
T.Theissen	14		
H.Wahab	14		
22. J.de Vringer	11		
H.Went	11		
24. L.v.d.Meeberg	10		
25. G.Battes	8	$\frac{1}{3}$	
26. C.Schoon	7		
27. Mw. H.Slingerland	5		

**interne
competitie**

Groep I

1. W. de Kok	135 pnt
2. B. Bannink	119
F. Hoorweg	119
4. J. Blankespoor	116
5. W. Broekman	111 $\frac{1}{2}$
6. J. Kalkwijk	108 $\frac{1}{2}$
7. B. Ahlers	108
8. G. Eggink	103 $\frac{1}{2}$
9. F. Glasbergen	103 $\frac{1}{3}$
10. H. Noordhoek	103
11. H. Breugem	100 $\frac{5}{6}$
12. J. Lipka	100
13. R. Kunnen	98 $\frac{2}{3}$
14. C. Dijkman	96 $\frac{1}{3}$
15. P. J. Wisse	93
16. W. Vosselman	92 $\frac{1}{3}$
17. G. Toxopeus	90 $\frac{5}{6}$
18. P. N. Wisse	90 $\frac{1}{3}$
19. R. Wong	84
20. F. Sieben	80
21. A. Voerman	78 $\frac{1}{2}$
22. A. Lind	74 $\frac{2}{3}$
23. A. Lodder	72 $\frac{5}{6}$
24. H. Luitjes	70 $\frac{2}{3}$
25. P. Briggeman	68 $\frac{1}{6}$
26. C. Maliepaard	68 $\frac{1}{2}$
27. J. de Rijk	66 $\frac{2}{3}$
28. H. Buiten	41 $\frac{2}{3}$

Groep II

1. D. Mans	83
2. J. Bannink	80 $\frac{1}{6}$
3. W. Pietersma	77 $\frac{1}{3}$
4. B. Vaartjes	76 $\frac{2}{3}$
5. H. Tieman	72 $\frac{1}{2}$
6. G. Verveld	68 $\frac{1}{2}$
7. L. Roebol	67 $\frac{2}{3}$
8. J. Grims	67 $\frac{1}{2}$
9. J. Hagoort	66 $\frac{1}{3}$
10. G. de Jong	65 $\frac{1}{2}$
11. J. Strating	64 $\frac{1}{3}$
12. P. van Diest	62 $\frac{2}{3}$
13. H. v. Ruitenbeek	61 $\frac{5}{6}$
J. Vossepoel	61 $\frac{1}{6}$
15. G. v. d. Harst	61
W. van Os	61
17. C. Krabbendam	60 $\frac{2}{3}$
18. A. Schilperoort	60
G. Swart	60
20. H. Verroen	59 $\frac{1}{2}$
21. D. van Nies	57 $\frac{1}{3}$
22. H. Breuker	56 $\frac{2}{3}$
23. H. Morawek	55 $\frac{2}{3}$
24. L. v. d. Slik	54 $\frac{1}{2}$
25. C. v. d. Bogaerd	52 $\frac{1}{3}$
26. H. van Lieshout	52

27. P. Bouts	51 $\frac{2}{3}$
28. J. Veldhuizen	49
29. H. v. d. Helm	40 $\frac{1}{3}$
30. P. Boer	28 $\frac{1}{2}$

Groep III

1. D. Dijkstra	60 $\frac{1}{6}$
2. A. van Zuilen	59 $\frac{2}{3}$
3. J. van Oosten	57
4. H. Verveld	53
W. Wijks	53
6. J. Degenaars	51 $\frac{1}{6}$
7. L. Breugem	49 $\frac{2}{3}$
8. C. de Booy	49 $\frac{1}{6}$
9. L. Asselman	48 $\frac{1}{2}$
10. J. Kieven	47 $\frac{2}{3}$
11. F. Battes	44 $\frac{1}{6}$
12. G. Pribnow	43 $\frac{1}{2}$
M. Sanderson	43 $\frac{1}{2}$
14. H. Went	36 $\frac{1}{2}$
15. T. Bos	32 $\frac{2}{3}$
H. Wahab	32 $\frac{2}{3}$
17. C. Schoon	30
18. J. de Vringer	29 $\frac{2}{3}$
19. Mw. H. Slingerland	27
20. L. v. d. Meeberg	24
21. T. Theissen	23
22. G. Battes	10 $\frac{2}{3}$

interne

competitie

Daar ligt mijn voorbe-
reide variant...

(SC)HAKEN**EN OGEN**

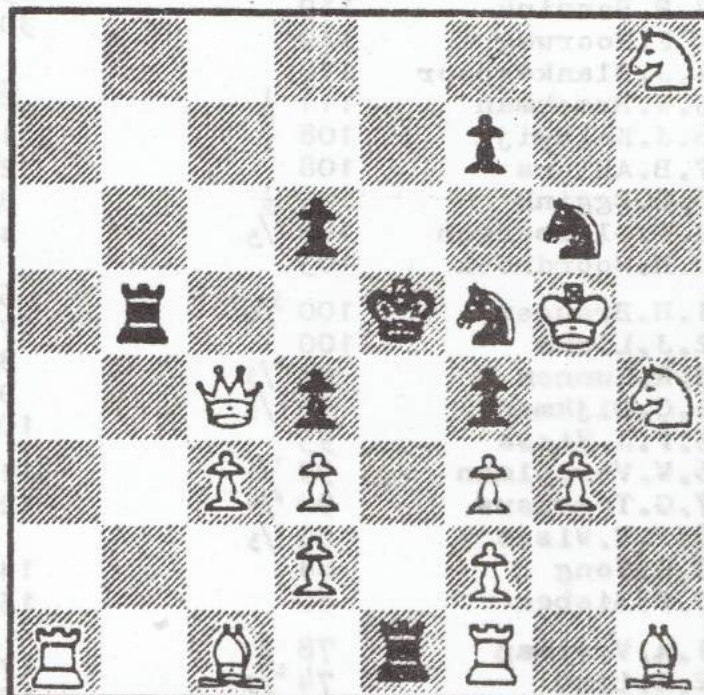
Dit keer iets heel gek:

Wit geeft mat in 1; vervolgens verwijdt men uit de ontstane matstelling het matgevende stuk; nu geeft wit wederom mat in 1 enz.

De vraag is nu: Hoeveel keer gaat deze grap op, d.w.z. hoeveel matzetten zijn mogelijk? Niet zo moeilijk hoor, maar het is een behoorlijk aantal!

Oplossing in het volgende nummer!

J.B.

AGENDA

25 januari	RHC 1 - Promotie 2
26 januari	Promotie 5 - Pomar 2
30 januari	DENKSPORTDAG ZOETERMEER
2 februari	Promotie 4 - Haagse Toren 2
9 februari	Rijswijk 3 - Promotie 3
13 februari	WADDINXVEEN : DRIERONDENTOERNOOI
16 februari	Promotie 6 - Rijswijk 4
19 februari	begin NOTEBOOMTOERNOOI LEIDEN
22 februari	Schaakmat 2 - Promotie 5
23 februari	Promotie 1 - Rijswijk 1
27 februari	DEN HAAG : OPEN SNELSCHAAKKAMPIOENSCHAP
1 maart	Paris 1 - Promotie 4
2 maart	Promotie 2 - Centrum 1
6 maart	FINALE JEUGDKOMPETITIE
9 maart	Promotie 6 - Lierse 2
13 maart	PIJNACKER: BLIKSEMDRIERONDENTOERNOOI
15 maart	Wassenaar 1 - Promotie 1
16 maart	Promotie 3 - Belg.Park 2
	Promotie 7 - DSC 4
18 maart	Haagse Toren 3 - Promotie 8
22 maart	RHC 3 - Promotie 6
23 maart	Promotie 4 - SIO 3
	Promotie 7 - HSV 3
	Verschijsing clubblad nummer 4
	Kopij graag 14 dagen eerder